

1559

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

23063 / Melamed Yossi

חלוקת כוס של ברכה, כ"ג תשרי תש"מ

קדושת המשכחה וצניעות: ממה בלעם התפעל כל כך כשראה את מחנה בני ישראל? / שיעור בלקוטי שיחות / עמוד 4

"כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" – הכוח המיוחד של כל יהודי לקום מ'שינה' ואף מ'מחלה' בעבודת השם / אור וחיות / עמוד 12

03

הקדוש ברוך הוא הציל אותנו ונתן לנו תקופה של חופשה, שבה לא מכריחים את הילדים להקדיש חלק מהזמן ללימודי חול ואפשר לשהות כל הזמן בסביבה של תורה, הלכה ותפילה. ההורים והילדים צריכים לנצל את הזמן הפנוי של החופש ללימוד תורה ולקיום מצוות ללא הפרעות. **התועדות עם הרבי**

04

עם ישראל חונה על גבול ארץ ישראל, ומראש פסגה קרובה בלעם משקיף עליהם. בדקה התשעים, במקום לקלל אותם – בלעם פותח את פיו ונושא נאום שכולו ברכה. סיפור בלעם והקללות שהפכו לברכות אותנו פרק בצניעות וביקורת. **שיעור בלקוטי שיחות**

12

כשבלעם בירך את ישראל "כרע שכב כארי, וכלביא מי יקימנו", הוא לא דיבר על המצב הטוב ביותר של עם ישראל אלא דווקא על התקופה הקשה, בה נראה כאילו הארי מובס – דווקא אז מתגלה כוחו המיוחד. המאמר מלמד אותנו על הכוח הטמון בכל יהודי אף בזמנים של 'שינה' או 'מחלה' בעבודת השם. **אור וחיות**

פרקי אבות - 11 • וארט חסידות - 16 •
עת לדעת - 18 • לוח חב"ד - 20 • שניים מקרא
ואחד תרגום - 22 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

בעקבות בקשות מכם הקוראים, אנו מביאים עוד מדברי הרבי על נושא חופשת הקיץ. הרבי דיבר על הנושא כמעט מדי שנה, והזכיר שוב ושוב שמעבודת השם אין חופש. אדרבה, החופש הוא הזמן שבו אנחנו משוחררים ממטלות רבות, ואפשר להקדיש את כל הפנאי שלנו לתפילה, לימוד תורה וקיום מצוות..

המאמר והשיחה עוסקים שניהם בנבואת בלעם מפרשת השבוע.

במאמר, הרבי מתמקד בפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו". על פי המשמעות הפנימית, יש כאן תיאור ליהודי שנופל ממצבו ברוחניות ל'שינה' ואף ל'מחלה' בעבודת השם. הרבי מסביר לעומק מאיפה נובעת ירידה כזו, ובעיקר - שבנבואה זו נמצא גם המסר המעודד והמחזק, שאפילו במצב כזה ליהודי יש כוח מיוחד לקום ולהתמסר לקדוש ברוך הוא. במאמר מוסבר גם שיש לכך קשר מיוחד עם קריאת שמע.

השיחה נוגעת בנקודה אחרת, שיש בה הוראה חשובה מאד לחיים. בלעם בא חדור מוטיבציה לקלל את עם ישראל, אבל כשהוא השקיף מלמעלה על המחנה וראה את צורת החנייה של בני ישראל - הוא התהפך במאה ושמונים מעלות, ובמקום לקלל יצא מברך. הרבי מסביר בצורה נפלאה ממה בעצם בלעם התפעל כל כך, שגרם לו למהפך.

חב"ד | צעירי
אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

6084000 • 7474-0793 • ISSN • גיליון 1559

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

אפשר לשכב על הדשא ולהסתכל על הציפורים – ואפשר להקדיש את הפנאי ללימוד

(מהתוועדות י"ב תמוז תשל"א – תורת מנחם, כרך סד, עמוד 432)

גם כשחיים בארצות הברית, או במדינות אחרות שבהן מצד החוק או מנהג המדינה עוסקים במשך עשרה חודשים בשנה בלימוד חוכמות חיצוניות [לימודי חול] ביחד עם לימוד התורה, להבדיל בין קודש לחול - הקדוש ברוך הוא בחסדו הגדול קבע את מנהג המדינה באופן כזה שחודשיים נותנים לרשותו של ההורה, ובזמן הזה אין מי שמכריח אותו מה לעשות עם בנו או בתו, או מה לעשות בעצמו בזמן שהתפנה עבורו מהמשרה שעוסק בה כל עשרת חודשי השנה.

וכיוון שרצונו של הקדוש ברוך הוא שכל דבר יהיה בבחירתו החופשית של האדם, הוא נותן את הברירה:

ביכולתך לנסוע ל"נאות דשא" [חופשה], לשכב על הדשא, להסתכל על מעוף הציפורים ולחלום על דברים סתמיים, ולחשוב שאתה נח כדי שלקראת תחילת שנת הלימודים הבאה יהיה לך כוח לעסוק בפרנסתך.

אך יש לך אפשרות שנייה - שבכל מקום שבו תהיה, בחופשה או בעיר, תעסוק בלימוד התורה מן הבוקר עד הערב, חוץ מהזמנים שעל פי התורה יש להקדיש אותם לאכילה ושתייה ולשינה, כדי שהגוף יהיה בריא ותוכל ללמוד תורה, להתפלל ולקיים מצוות ללא הפרעות.

במשך עשרה חודשים בשנה אין ברירה ומוכרחים להשקיע ריבוי שעות עבור לימודי חול, אך הקדוש ברוך הוא הציל ונתן חודשיים שבהם נפטרים לגמרי מלימודי חול ויכולים לשהות במשך כל הזמן בסביבה של תורה, הלכה ותפילה. ובאשר למזג האוויר החם ולא נוח, אפשר לצאת לנופש - אבל אין לחשוב שבתקופה זו צריך ללמוד פחות ולהתייגע פחות בתורה ובמצוות.

במשך עשרה חודשים בשנה מבלבלים אותך. אבל בחודשיים אלו נותנים לך חופש, כדי שתוכל להקדיש אותם ללימוד התורה ולקיום המצוות בהידור, ולחינוך הבנים והבנות.

האמת איננה כדעת הטועים שחושבים שכיוון שהילדים התעייפו במשך עשרה חודשים בשנה, בזמן החופש צריך לתת להם לשחק. ילד לא נעשה בריא ממשחקים. לצורך בריאות הגוף צריך לאכול מאכלים בריאים ולנוח בזמני השינה, אבל אחר כך, דווקא היגיעה בלימוד התורה וקיום המצוות מבריאה אותו, לא רק בנשמתו אלא גם בגופו.

זה נכון לא רק בנוגע לילדים, שיהיו במשך כל היום כולו בסביבה של תורה ותפילה, אלא הכוונה היא גם בנוגע להורים, שילמדו קל וחומר מילדיהם: אם הילד או הילדה, שהם צעירים יותר, מנצלים את חודשי הקיץ ללמוד יותר - ההורה עצמו, שהרי בהיותו מבוגר יותר אמור גם להיות פיקח יותר, בוודאי שצריך להוסיף בלימוד התורה פי כמה וכמה.

ומחשבה זו מתחזקת עוד יותר כשהורה נזכר שהילדים מסתכלים על התנהגות ההורים ולומדים ממנה, מרצונם או שלא מרצונם. ולכן, כאשר הוא יוסיף בלימוד התורה, זה ישפיע גם על הילדים ועל הסביבה כולה, כך שעל ידי זה שהוא יוסיף בלימוד פרק אחד או דף אחד, הילדים שלו יוסיפו כמה וכמה פרקים ודפים.

כך שבוודאי שצריך לנצל את ימי החופש כדי להוסיף בלימוד התורה וקיום מצוותיה פי כמה, ועל ידי זה יתווסף גם בבריאות הגוף, שיהיה קיץ בריא.

קללה שהפכה לברכה

פרשת השבוע שלנו מספרת סיפור מרתק, שהתרחש קרוב מאוד לעם ישראל, אבל בלי שהם הבחינו בו בכלל.

לאחר ארבעים שנה של נדודים במדבר, עם ישראל כבר נערך להיכנס לארץ ישראל. בני ישראל חונים על גדתו המזרחית של נהר הירדן, סמוך לטריטוריה של העם המואבי שנשלט בידי בלק. בלק חושש שבני ישראל עומדים לכבוש את ארצו ולנצח אותו כמו שהם ניצחו מלכים חזקים ממנו (כמו שמתואר בסוף הפרשה הקודמת¹). כדי לעצור את הסכנה, בלק מחליט להפעיל נשק מיסטי נגד עם ישראל. הוא שוכר את שירותיו של האשף וחווה העתידות בלעם, שימיט קללה על עם ישראל ויפגע בשמירה הרוחנית שלהם.

בלעם נענה לבקשה, אך בחיזיון נבואי השם מבהיר לו שזה לא יקרה. בלעם מנסה בכל זאת להפעיל את הכוחות הרוחניים שלו נגד עם ישראל, אך התוכניות שלו משתבשות שוב ושוב. בסוף, במקום לקלל יצאו לו מהפה רק ברכות ונבואות טובות על עם ישראל.

כך קרה פעמיים, כל פעם בנקודה אחרת. אך בלק ובלעם מנסים גם בפעם השלישית, ומתכננים מראש איך לעקוף את ה'מחסום' שהקדוש ברוך הוא מציב בפני הקללות של בלעם. כך אומר הפסוק²:

וַיֹּאמֶר בַּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְכַרֵּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָלַךְ בְּפִעֲם בְּפִעֲם לְקַרְאֵת נְחָשִׁים, וַיֵּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר כִּי פָנָיו.

הפסוק נראה כמו כתב חידה, הבה ונפענח אותו.

אחרי שני ניסיונות שנכשלו, בלעם מבין שהוא לא יכול להפעיל את הכוחות המאגיים שלו - ה"נחשים"³. לכן הוא מנסה משהו אחר, שלפי התוכנית שלו אמור 'לאלץ' כביכול את הקדוש ברוך הוא לאפשר לו לקלל. הטריק הוא: להזכיר את החסאים של בני ישראל. כשהתורה אומרת שבלעם כיוון את פניו "אל המדבר", היא רומזת לנו שבלעם כיוון את עצמו לחטא החמור שבני ישראל חטאו במדבר - הלא הוא חטא העגל. הוא רצה להציף את החטא הנורא הזה, במחשבה שאחרי האחיזה בנקודת התורפה הזו הקללה כבר תוכל לתפוס.

כך מסכם רש"י⁴ את התוכנית של בלעם: "אמר: רוצה וְלֹא רוצה לְקַלְלֵם - אֶזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְהִקְלָהָ עַל הַזְּכָרָה עֲוֹנוֹתֵיהֶם תִּחְוֶל".

בלק לוקח את בלעם לתצפית שממנה אפשר להשקיף על כל מחנה ישראל, ששוכן באוהלים במישור בערבות מואב.

1. במדבר כא, כג ואילך.

2. שם כד, א.

3. על פי רש"י כאן.

4. כאן.

שיעור
בלקוטי
שיחור

מה טובו אוהליך

עם ישראל חונה על גבול ארץ ישראל, ומראש כסגה קרובה בלעם משקיף עליהם. בדקה התשעים, במקום לקלל אותם - בלעם כותח את פיו ונושא נאום שכולו ברכה. סיפור בלעם, והקללות שהפכו לברכות מלמד אותנו פרק בצניעות וביקורת.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק ג', שיחה ראשונה לפרשת בלק

לקוטי שיחור
- א -
על פרשיות השבוע. חגים ומועדים
מכבוד קדושה
אדמו"ר מ
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ
זוסמליה בנימין ז"ל
שניאורסאהן
מליובאוויטש
ספר ראשון - כך ראשון
בראשית

כהכנה לקללה, בלעם גם עורך טקס הקרבה, ומצפה להשראה הנבואית.
ואז, כך מספרת התורה⁵:

וַיֵּשָׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו, וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לַשְּׁבָטִים, וְהָיָה עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים.

הפסוק האחרון מתאר את רגע התפנית. בלעם נחוש להטיל קללה על עם ישראל, אך ברגע שהוא נושא את עיניו ורואה את העם השוכן למטה - הכול משתנה. רוח אלוהית שורה עליו והוא מחליט לברך את עם ישראל במקום לקלל. שוב, התוכנית המקורית נהרסה.
ואז בלעם מתחיל לדבר⁶:

וַיֵּשָׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר...

**מַה טָּבוּ אֱהֻלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֶיךָ יִשְׂרָאֵל.
כִּנְחָלִים נָטִי, כִּנְנַת עָלַי נָהָר, כְּאֱהֻלִים נָטַע ה',
כְּאֲרוֹזִים עָלַי מִים...
כָּרַע שֹׁכֵב כְּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי יִקְמָנוּ.
מְבָרְכֶיךָ בְּרֹדָה, וְאֲרִיךְ אֲרוּרָה.**

בלעם חוזה עתידות נפלאות לעם ישראל. הוא מתנבא שיבואו ימים שבהם מלכות ישראל תשגשג, עם ישראל ינחל ניצחונות מזהירים והוא יהיה אומה חזקה ובלתי מנוצחת. מאוחר יותר בלעם ממשיך להתנבא על מה שיקרה באחרית הימים ועל המשיח שימלוך על עם ישראל בעתיד. מקריאה פשוטה של הסיפור אנו מבינים שאירעה מהפכה פתאומית אצל בלעם. אנחנו יודעים שהמהפך קרה לו כשהוא "נשא את עיניו" וראה את מחנה האוהלים של עם ישראל פרוס לפניו. ובכן, מה בלעם ראה שם, שגרם לו להתהפך ככה במאה ושמונים מעלות?

מה ראה בלעם?

האמת היא שרש"י⁷ מפרט לנו מה בדיוק בלעם ראה וממה הוא התרשם כל כך, ואומר כך:

5. במדבר שם, ב.

6. שם, ג-ט.

7. על הפסוק.

[וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל] שֹׁכֵן לַשְּׁבָטִים:

[א] רָאָה כָּל שְׁבֶט וְשֶׁבֶט שׁוֹכֵן לְעֵצְמוֹ וְאֵינָן מְעַרְבִין:

[ב] רָאָה שְׁאֵין פְּתֻחֵיהֶם מְכוּנִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, שְׁלֹא יֵצִיין לְתוֹךְ אֶהָל חֵבְרוֹ.

אפשר לקרוא את דברי רש"י כפירושים יפים ופיקנטיים. אבל הרבי מסביר שרש"י רוצה ללמד אותנו מה באמת בלעם ראה שגרם לו למהפך. כלומר: מה גרם לבלעם להתהפך לטובת עם ישראל? אותן שתי תופעות שהדהימו אותו: השמירה על השייכות השבטית, והצניעות המשפחתית.

נקרא את הדברים בלשונם של הרבי:

פשטות לשון הכתוב "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" משמע שראה חידוש, הנהגה מיוחדת וטובה ביותר, שהרי ראייה זו גרמה ל"ותהי עליו רוח אלקים" - שנתהפכה רוחו ומחשבתו להיות מתאים לרצונו ורוחו של אלקים⁸.

8. מתוך הערה 14 בשיחה.

א. וטעמו דרש"י לפרש כן - ולא כפשוטו (כבתרגום וכו"כ מפרשים) שנחה עליו רוח נבואה, כי מהי השייכות והביאור ש"וירא את ישראל שוכן לשבטיו" תגרום להשראת השכינה עליו. וגם: כבר פרש"י (כג, ד) שגילוי הנבואה אל בלעם היתה באופן של "ויקח" - לשון עראי, ל' גנאי, ל' טומאת קרי כלומר בקושי ובביזיון וכו", וכאן הרי כתוב בל' כבוד, מזה מוכח שא"ז כוונת הכתוב.

[אבל מ"ש הרא"ם שההכרח הוא מזה "שאין אמר (אחר?) ותהי עליו שום אמירה כמו ויבוא אלקים אל בלעם בלילה ויאמר לו וכו' למדנו שאין ותהי עליו רוח אלקים בעבור שום אמירה, א"מ, שהרי לפועל אמר גם בפעם הזאת דברי נבואה וכו' (ובמילא גם אם א"ז כוונת הכתוב קשה קושייתו: במה נשתנו דברי נבואה אלו שלא נצרכה לזה אמירה מקודם) - ומוכרח לומר שאין זה בדוקא שצ"ל אמירה קודם, או שאין מוכרח לכתוב זה בכל פעם (וכדמוכח מזה שגם אח"כ אמר דברי נבואה, וגם שם אין מפורש שום אמירה לפנ"ו), אף שפשוטו שה' צריך לחול עליו רוח הנבואה לומר דברים אלו. וא"כ הו"ל לפרש שזהו כוונת הכתוב.

וכן מה שכתב הש"ח שההכרח הוא מזה ש"לא מפרש אחריו מאי נבואה אלא מספר בשבחן של ישראל" א"מ כלל, שהרי כו"כ דברי נבואה אמר: פי' הב' בפרש"י ע"פ מה טובו וגו'; בפרש"י ע"פ ז-ט],

ופי' תיבות "רוח אלקים" כבר פירשו המפרשים שהכוונה בזה שנתהפכה רוחו ומחשבתו להיות מתאים לרצונו ורוחו של אלקים. ולהעיר מפרש"י פנחס כו, טז.

ועד"ז מובן למה אין מפרש כמ"ש בוזהר (ח"ג ריא, ב) ("כן נראה שהוא דעת התוס' בב"ב דף ס ע"א ע"ש ודו"ק היתב" (ניצוצי אורות שם. וכו"ה במהרש"א בב"ב שם). וכן נראה דעת הרי"ף והרא"ש שם - ועפ"ז מתורצת קושיית הדברי דוד להט"ו (עה"פ) על התוס' ש"ותהי עליו רוח אלקים" קאי על בני"ה, היינו שאז שרתה השכינה על בני"ה, כי כנ"ל בפשוטו של מקרא א"מ השייכות: איך תגרום ראיית בלעם שתשרה השכינה על בני"ה. ואין לומר (כמ"ש באוה"ח על הכתוב) שכוונת הכתוב "וירא גו' ותהי עליו רוח אלקים", שראה שהשכינה שורה (בכלל) על בני"ה, כי אין הלשון "ותהי" משמע כן.

של עם ישראל לאורך המסע במדבר. אבל עבור בלעם זו הייתה הפתעה, שלא לומר תופעה מדהימה.

בחברות עבדים נפוצות מאד תופעות של התפרקות מבנה המשפחה, בגלל המעמד החברתי-כלכלי הנמוך והיעדר עצמאות וחירות. האוכלוסייה האפרו-אמריקאית בארצות הברית, למשל, סובלת עד היום מהשלכות כאלה שנוצרו בתקופת העבדות.

והנה, משפחה לא מאד גדולה ירדה למצרים מאתיים וחמישים שנה קודם לכן, ולאורך דורות המשפחה התרחבה אך גם הפכה לאומת עבדים תחת השעבוד המצרי. בלעם היה בטוח שבתקופת העבדות לא הייתה להם אפשרות להקים משפחות ולשמור על מבנה המשפחה. בלעם ידע על עבודת הפרך והדיכוי, וגם על זה שהמצרים פגעו והתעללו בנשים של בני ישראל, ולכן היה לו ברור שהמשפחות היהודיות התפרקו. הוא היה בטוח שהדורות החדשים של בני ישראל אפילו לא יכולים לדעת בוודאות את הייחוס המשפחתי שלהם לאבות ולשבטים.

לכן בלעם נדהם לראות את עם ישראל "שוכן לשבטיו". למרות הכול, כל אחד בעם ישראל ידע בדיוק מי אבא שלו, ואפילו את הייחוס המשפחתי שלו מאות שנים אחורה, עד לרמת השבט שאליו הוא שייך. כמו שרש"י מספר במקום אחר, שבני ישראל ניהלו ספרי יוחסין ותעודות לידה.

ובלעם ראה עוד משהו: "רָאָה שָׂאִין פְּתִיחֵיהֶם מִכְנֵינֵן זֶה כְּנֶגֶד זֶה, שְׁלֹא יֵצֵיץ לְתוֹךְ אֹהֶל חֲבֵרוֹ". לא רק בתמונה הכללית בלעם רואה שמירה על ערכי המשפחה והצניעות. גם ברמה הפרטנית של כל בית ומשפחה הוא שם לב לתופעה דומה: מתחמי המגורים תוכננו בהקפדה כך שכל אוהל משפחתי ישמור על הפרטיות שלו, שלא תהיה "דלת מול דלת".

שתי התופעות האלה, של שמירת הקדושה והצניעות בחיי המשפחה, הרשימו את בלעם עמוקות עד כדי כך שהן גרמו לו לזנוח את תוכנית הקללה שלו ולברך את עם ישראל.

איזו צניעות!

כעת ניגש לפסוק המוכר שפותח את נבואת הברכה של בלעם: "מָה טָבוּ אֹהֲלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל", ונראה איך הוא עצמו מביע את ההתרשמות שלו ממה שראו עיניו במחנה

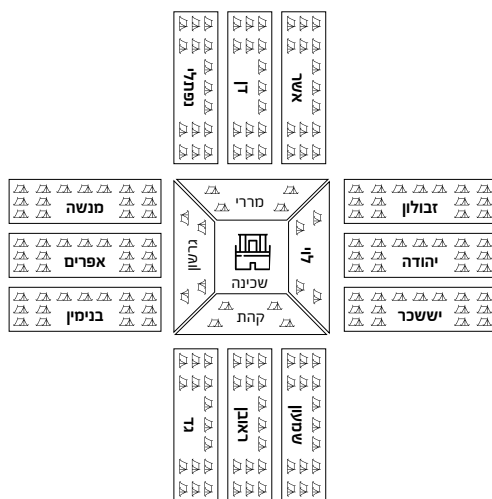
והנהגה זו הייתה נראית ב"שוכן (אופן חניית ישראל) לשבטיו".

לכן מפרש רש"י ש"ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין", שזה מורה שהיו נזהרין ביותר בעניין היוחסין, שהרי התייחסותם על כל שבט ושבט היה על ידי ש"הביאו ספרי ייחוסיהם ועדי הזקת לידתם", שזה מורה על מעלתם הנפלאה במידת הצניעות.

וכיוון שראה בלעם מעלה זו, נתפעל ביותר עד ש"עלה בליבו שלא לקללם".

הפסוק מספר שבלעם ראה את עם ישראל "שוכן לשבטיו", וזה מה שגרם לו להתהפך. מה כל כך מיוחד בזה שהם "שוכנים לשבטיהם"? הנקודה היא שבני ישראל שמרו על השייכות השבטית. לכל שבט היה מתחם מגורים מופרד, עם דגל מובחן שהתנוסס בו והצהיר איזה שבט שוכן במקום (כמפורט בפרשת במדבר⁹).

אם ננסה לתאר ויזואלית מה התמונה שבלעם ראה מלמעלה, אפשר לצייר זאת כך:

קשה לנו לתפוס מה מיוחד בצורת החנייה הזו, כי אנחנו רגילים לחשוב על החלוקה השבטית

9. במדבר ב, א.

ב. וזהו טעם הוספת רש"י "ואינן מעורבין" – שלכאורה תיבות אלו מיותרות – אלא שרוצה להדגיש בזה המעלה שבכל שבט ושבט שוכן בפ"ע, שזה מורה שהצניעות היא במעלה נפלאה: "ואינן מעורבין".

האוהלים של עם ישראל.

זהו פירוש המילים בלשוננו של רש"י:

מה טבו אוהליך - על שראה פתחיהם שאין מכניין
זה מול זה.
משכנת'ך - חניית'ך.

ומסביר הרב:

ומתאים להקדמה, מבאר רש"י המשך
הכתובים,

שכשבא בלעם אחרי כן לדבר טוב על
ישראל, הוא מפרש הטעם למה אינו
מקללם, מצד שתי המעלות הנ"ל:

"מה טובו אוהליך יעקב" - האופן שעומדים
האוהלים של בני ישראל, ו"משכנותיך
ישראל" - אופן חניית השבטים.

ולכן אמר "מה טובו", שבפשוטו של מקרא
אין זה לשון של ברכה או של דברי נביאות
וכיוצא בזה, כי אם ביטוי של התפעלות
מעניינים טובים, הנותן טעם למה אינו
מקללם, ואדרבא, מדבר בשבחם ומברכם.

כלומר, המילים "מה טבו אוהליך יעקב,
משכנת'ך ישראל" הן הפתיח לברכה. זו קריאת
התפעלות: "וואו, איזה יופי של סידור לאוהלים!
כמה מרשימה צורת החניה הזו!"

נשים לב שוב לשני הפרטים, במילים של בלעם
עצמו: "מה טבו אוהליך יעקב" - כמה יפה השמירה
של עם ישראל על האינטימיות המשפחתית
בסידור אוהלי המגורים; "משכנת'ך ישראל" -
וכמה מרשימה השמירה הקנאית שלהם על ערכי
המשפחה לאורך השנים.

קריאת ההתפעלות הזו היא למעשה ההסבר
של בלעם עצמו למהפך הפתאומי שקרה לו:
השמירה של עם ישראל על ערכי המשפחה
וקדושתה.

גילוי עתידות

אלא שיש קושי מסוים בפירוש הזה של רש"י.
נקרא את הדברים בלשוננו של הרב:

חניית השבטים - כָּלָל, וגם קודם בזמן.

ואחר כך בא הפרט - חניית האוהלים
דכל שבט.

ואם כן, הוא ליה [היה צריך] להקדים
בקרא [בפסוק] "משכנותיך" ל"אוהליך".

וגם¹⁰ מובן בפשטות, שכשראה בלעם את
מחנה בני ישראל ראה מתחילה העניינים
הכלליים יותר (סדר חניית השבטים),
ואחר כך העניינים הפרטים (אופן עמידת
האוהלים).

כלומר, אם בלעם מתאר את מה שהוא רואה
מולו - המשפט אמור היה להתנסח הפוך בדיוק:
"מה טובו משכנותיך יעקב, אוהליך ישראל".
מדוע?

קודם כל, כי זה מה שהוא ראה קודם. מי
שמשקיף מחלון המטוס בהמראה ובנחיתה
על הערים שמתחתיו, מה הוא רואה קודם?
דבר ראשון הוא מבחין במבנה ובצורה שבה
העיר מסודרת - האם היא בנויה ב'משבצות' או
שהכבישים מפותלים; האם מדובר בבתים צמודי
קרקע או בבניינים גבוהים. רק אחר כך מתמקדים
בזום-אין ומבחינים בפרטים קטנים יותר, כמו
סגנון אדריכלי אופייני או מיקום החניות לרכבים.

גם מבחינה עניינית, התופעה המרשימה יותר
היא שמירת הייחוס המשפחתי ומבנה המשפחה
לאורך שנים כל כך ארוכות וקשות. תכנון סידור
האוהלים הוא נחמד, אבל הוא לא העיקר, כמובן.
אם כן, בלעם היה צריך לפתוח ולומר: "מה
טבו משכנותיך יעקב" - איך הם מסודרים ככה
שבט-שבט; ורק אחר כך "אוהליך ישראל" - ואיך
הם תכננו את אוהלי המשפחות בתוך מתחמי
המגורים.

אבל בלעם אומר הפוך: הוא מדבר קודם כל על
ה"אוהלים" ואחר כך על מבנה החניה הכללי של
החלוקה לשבטים, "משכנות".

זה מביא את רש"י להציג פירוש נוסף על
הפסוק, שיפתור את הקושי. הנה כך כותב רש"י:

דבר אחר:

מה טבו אוהליך - מה טבו אוהל שילה ובית עולם
ב'שוכן, שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליהם.

משכנת'ך - אף כשהן חרבין, לפי שהן משכנן

10. מתוך הערה 20* בשיחה.

עליכם, וחורבן כפרה על הנפשות.

עכשיו יש לנו משמעות חדשה למשפט הפתיחה של נבואת בלעם: זו לא רק קריאת התפעלות, כפי שהבנו קודם, אלא חלק מהנבואה עצמה. במשפט הזה בלעם כבר חוזר לעם ישראל עתידות.

מה בלעם מנבא כאן? הוא צופה לעתיד בקורותיו של עם ישראל. למעשה, הוא מרחיק ראות עד לעידן שלנו ואף לאחריו.

בלעם מתנבא כאן על בתי המקדש, שילוו את עם ישראל כל הדרך. גם כשמדובר על המשכן הנייד במדבר ובתחילת ההתיישבות בארץ ישראל, גם כשמדובר על בתי המקדש המפוארים בירושלים, וגם על התקופה המצערת שבה בית המקדש שלנו חרב. בכל התקופות והזמנים, אומר בלעם - לעם הזה יש "כפרה" על החטאים. גם כשהוא ישנו ואפילו כשהוא איננו, בית המקדש מגן עליהם מהעוונות.

הנבואה מתחלקת לשני חלקים: בחלק הראשון בלעם מדבר על "אוהליך יעקב" - אלו הזמנים שבהם המקדש קיים ופעיל, ויהודי שחטא מקבל את ההזדמנות להקריב קורבן ולכפר על החטא, ובמקדש מקריבים גם קורבנות עבור העם כולו לכפרה. בחלק השני בלעם מתייחס ל"משכנותיך ישראל" - לזמנים שבהם בית המקדש איננו, ופה ההפתעה: כשבית המקדש לא בנוי ולא עובד, זו עצמה ה"כפרה" על החטאים. בתי המקדש נלקחו מאיתנו ונחרבו בגלל העבירות, אבל באופן אבסורדי זו בדיוק ה"כפרה", כמו משכון שנלקח מאדם שחייב כסף ואין לו מאיפה לשלם.

הפירוש הזה פותר את הקושי שהצגנו, משום שבמשמעות הזו, הסדר בדברים של בלעם הגיוני ומתבקש. הוא מתנבא לפי סדר כרונולוגי - על התקופות שבהן יש מקדש ("אוהליך") וגם אחר כך, בעת הגלות ("משכנותיך").

האם יהודים ראויים לברכה?

הפירוש השני של רש"י חושף לנו משמעות עמוקה עוד יותר במהפך שקרה לבלעם. כמו שהסברנו על הפירוש הראשון של רש"י, גם כאן - המשפט הנבואי הזה של "מה טובו אוהליך" מביע למעשה, במילים של בלעם עצמו, את מה שקרה לו.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

נתבאר לעיל שכתוב זה, המתחיל בלשון "מה טובו", הוא כעין נתינת טעם למה אין מקללם.

ובמילא מוכרח לומר שהוא הדבר גם לפי פירוש זה השני - שה"טוב" שנתכוון בלעם באמירת עניין זה, הוא גם טעם למה אין מקללם.

ולכן מוסיף רש"י "שמקריבין בהן קורבנות לכפר עליכם" וגם "וחורבן כפרה על הנפשות".

העניין פשוט: כמו שכבר למדנו, בלעם מחפש את נקודת התורפה של בני ישראל, ולכן הוא בוחר להציף את החטאים החמורים שלהם כדי לאפשר לקללות שלו לתפוס. אבל כאן הוא מגלה את הפרדוקס: הוא נעול ולא יכול בשום אופן להשתמש במטען הרוחני השלילי הזה של החטאים, כי לעם ישראל יש משהו ששומר עליהם ומנקה אותם מהחטאים - וזה בית המקדש.

במילים אחרות: החיזיון עצמו של בלעם ממחיש מדוע הוא לעולם לא יוכל להפעיל את כוח הקללה שלו. בלעם כאילו אומר: אני בנתי על זה שהחטאים של בני ישראל יאפשרו לי לפרוץ את הברכה האלוקית ואת הניסים שעוטפים אותם. אבל כששורה עליי רוח הנבואה ואני רואה מי הם באמת, אני מגלה שזה בלתי אפשרי - כי בכל מצב, גם כשהם מקריבים קורבנות וגם כשהם חוטאים והמקדש חרב, יש להם "כפרה על הנפשות"!

בלשונו של הרבי:

והביאור:

ההכנה דבלעם ובהתחלה דכל עניין זה הייתה "ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים", ופירש רש"י: "אזכיר עוונותיהם, והקללה על הזכרת עוונותיהם תחול".

ולכן אחר כך פִּשְׁבָּרְכֶם, מוכרח היה לבאר שאי אפשר שתחול הקללה על הזכרת עוונותיהם.

ועל כורחך צריך לומר ש"מה טובו אוהליך" - מעלתו - פירוש "שמקריבין

בהן קורבנות לכפר עליכם" ועונותיהם מתכפרים.

זה הפתיח לברכה הגדולה שבאה במקום הקללה. בלעם צועק ואומר: "מה טבו אֶהְיֶה יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל" - אין שום דרך לפגוע בהם, כי אפילו השגיאות הרוחניות שלהם מתנקות, תמיד.

לא פעם יוצא לשמוע על אסונות, טרגדיות או 'סתם' קשיים שאנשים עוברים בחיים.

קל להתפתות ולהצדיק את הצרות של אחרים, באמירות כמו "הוא אוכל טרף, פלא שהוא חולה", או "הוא עובד בשבת, בטח שהוא נקלע לחובות".

אך התורה מלמדת אותנו דבר חשוב מאד: התנהגות לא טובה ולא נכונה של מישהו איננה סיבה שמצדיקה שתבוא עליו קללה. בתי המקדש מכפרים על עם ישראל גם אחרי החורבן, ואפילו בלעם הבין את זה.

החינוך החסידי מלמד אותנו תמיד ללמד זכות על אחרים, ולבקש בעבור כל יהודי - גם בעבור עצמנו - "אך טוב וחסד" כל הימים.

מעלתה של צניעות

כך או כך, מה שחולל את המהפך בקריבים ובלב של בלעם היה המחזה של בני ישראל חונים במישור שמתחתיו. נשים לב: מה שהפעים אותו היה לא רק השמירה על קדושת המשפחה, שזו בהחלט תופעה יוצאת דופן בנסיבות ההן - אלא גם השמירה על האינטימיות המשפחתית, הזהירות ממציצנות בחיים של אחרים.

המסר עבורנו ברור מאד, ונקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

ההוראה מפירוש רש"י הנ"ל:

מתוכן פירושו נראה גודל עניין הצניעות.

שאף זה "שאינ פתחיהם מכוונין זה כנגד זה", שלכאורה אינו עניין עיקרי בצניעות, שהרי תכליתו הוא רק "שלא יציין לתוך אוהל חברו" - הנה גם דבר זה בכוחו לפעול שאפילו בלעם הרשע "עלה בליבו שלא לקללם", ועד שברכם.

ההוראה מזה: אל יאמר אדם, שבדבר גדול ועיקרי בצניעות - כעין זה ש"כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין" - יהיה נזהר, אבל בפרט קל ביותר אין מן ההכרח לדקדק כל כך. כי עליו לדעת שגם פרט זה הוא עניין עיקרי, עד שבכוחו להפוך כל עניין בלתי רצוי מן הקצה אל הקצה!

ועדיין מקום לפיתוי היצר: במה דברים אמורים? בנוגע להנהגה קבועה. אבל כשהנידון בהנהגה עראית, אין מן החובה לדקדק כל כך בצניעות, ובקלות כבחמורות.

גם בזה באה ההוראה: "ראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה" - גם בהיותם באוהלים. אפילו ב"אוהל" עראי נוגע זהירות וצניעות כזו.

ולאידך גיסא [מצד שני]: כשנוהרים בזה, ההנהגה היא באופן של "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" - אזי "ויהפוך השם אלוקיך לך [את הקללה לברכה]".

וכפירוש רש"י בפסוק הסמוך: "[מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה] היה בליבו [לקללם כשאמר להשית אל המדבר פניו], וכשהפך המקום את פיו ברכם [מעין אותם קללות שביקש לומר]".

אדם יכול לחשוב לעצמו: ברור שאני מקדש את ערכי המשפחה, כמובן שאתרחק מהתנהגות לא מוסרית בתחום ואשמור על חיי זוגיות לפי הוראות ההלכה. אבל מה הבעיה במציצנות? האם כל כך נורא לעקוב אחרי חיים פרטיים של אושיה מפורסמת, או לדוש בפרשיה מכוערת שמתפרסמת בתקשורת בראש חוצות?

גם בחיים הפרטיים, לפעמים מתייחסים בקלות דעת לכללי הצניעות: מה הבעיה לפרסם תמונות משפחתיות בפרהסיה? מה כל כך קריטי להקפיד על לבוש צנוע בחוג המשפחה? - הדברים הללו נראים לנו כמו "לא נורא", בטח שלא משהו שיפגע בתא המשפחתי שלנו.

התורה מבהירה לנו שגם הצניעות 'הקטנה',

ההימנעות ממציצנות, תרמה להצלחה של עם ישראל ולהפוך את הקללה לברכה.

הרבי ממשיך ומחדד את ההוראה:

כאשר מדובר על התנהגות צנועה וראויה ליהודי ירא שמיים, אין הבדל אם מדובר על דפוס התנהגות קבוע לאורך זמן או על פעולה חד פעמית. גם כשבני ישראל "ישנו באוהלים", כשהם היו בדרכים - הם שמרו באותה קנאות על קדושת המשפחה והצניעות. וכך אנחנו: גם אם מדובר על יציאה חד פעמית לטיול, למשל, חובה להקפיד על התנהגות הולמת וצנועה.

נצטט פסקה שהרבי עצמו הורה להוסיף בשולי השיחה, בגופן מוגדל ומודגש (דבר נדיר מאד בספרי לקוטי שיחות) - והמילים מדברות בעד עצמן:

וכאן המקום להדגיש בעניין שהזמן גרמא [שקשור לעונה בה אנו נמצאים]: אותם "המקילים" בכמה ענייני צניעות בקיץ, ובפרט - כשנמצאים בדירת עראי מחוץ לעיר. ומהם האומרים: אחטא ואשוב - כאשר אשוב העירה.

ונוגע להנהגת אנשים גם כן, ובפרט - לנשים, שהרי כל אחת ואחת מהן נקראת "עקרת הבית". ויש להאריך. ואין כאן מקומו.

אפשר לחשוב על תובנה נוספת מהפרשה.

עם ישראל חונה במדבר ברוגע, הילדים משחקים בחצרות האוהלים בשלווה ובנחת, והם בכלל לא מודעים לכך שעל המצפה בראש ההר הסמוך עומד מכשף שנשכר לקלל אותם ולהמיט עליהם אסון. לכן הם גם לא עושים שום דבר מיוחד למנוע זאת. הם פשוט מתנהגים כרגיל, כמו שהתנהגו תמיד - שומרים על השבט והמשפחה.

מתברר שההתנהגות הצנועה השגרתית שלהם, היא זו שלמעשה גורמת למהפך דרסטי במרומי ההר. בלעם שעמד להרע להם, מתפעם ממה שענינו רואות, ובמקום קללה הוא מרעיף עליהם ברכה.

יש כאן מסר חזק.

איזה כוח השפעה עצום יש להתנהגות שלנו כשאנו לעצמנו, בחיק המשפחה, כשאנחנו מתנהגים 'טבעי' וספונטני בלי תכנונים. אורח שיבוא לביתנו לזמן קצר ויראה כיצד נראה בית יהודי - בית מלא ספרים, התנהגות במידות טובות, בענווה ובצניעות, ואווירה קדושה ונעימה שורה בבית - יתרשם מכך עמוקות ויושפע לטובה.

וכמה השפעה עשויה להיות לנו כשאנו יוצאים מהבית, נוסעים באוטובוס, הולכים לקניות או יוצאים לטיול. ההתנהגות הטבעית הטובה שלנו, בלי כוונה מיוחדת להשפיע על הסביבה - להקדיש את הזמן לעיון בספר, להתנהג באדיבות לאנשים אחרים - יכולה לחולל פלאים ואפילו לגרום לאנשים לעשות שינוי משמעותי בחיים שלהם. ואולי אפילו לא נדע על כך לעולם...

הרבי סיפר פעם¹¹ סיפור שממחיש זאת היטב:

כמה בחורי ישיבה נסעו בחופשת הקיץ לעיירה אמריקאית כדי למצוא שם יהודים ולחזק את הזהות היהודית שלהם. הם נפגשו עם מספר יהודים בעיירה והשתדלו לעשות מה שאפשר.

באחד הימים צעד אחד הבחורים ברחוב וחשב לעצמו על דברי חסידות, ובמרפסת של אחד הבתים עמד יהודי והבחין בו מרחוק. הוא ראה בחור עם חזות יהודית 'כמו בעיירה' - עם זקן, פאות וציציות, ופתאום נזכר בנוסטלגיה בילדותו, ובסופו של דבר הלב היהודי שלו התעורר.

בפעם הבאה שהגיעו לאותה עיירה יהודים שומרי מצוות, הוא היה פתוח לשמוע ועשה שינוי מעשי בחיים שלו.

סביר להניח, סיים הרבי, שאותו בחור שרק הלך ברחוב וחשב חסידות, זה שהניע את כל התהליך הזה - עד היום לא יודע מזה...

11. על פי תורת מנחם, כרך יד, עמוד 192 ואילך.

יופי של צדיק

רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר: הטי, והכח, והעשר, והכבוד, והחכמה, והזקנה, והשיבה, והבנים, נאה לצדיקים ונאה לעולם. שצאמר: עטרת תפארת שיבה, בדרך צדקה תמצא. ואומר: תפארת בחורים כחם, והדר זקנים שיבה. ואומר: עטרת זקנים בני בנים, ותפארת בנים אבותם. ואומר: חפצה הלבנה וברשה החמה, כי מלך ה' צבאות בחר ציון ובירושלים, ונגד זקנו כבוד. רבי שמעון בן מנסיא אומר: אלו שבע מדות שמע חכמים לצדיקים, כלם נתקנו ברבי ובבניו. (משנה ח)

"נוי" אינו מעלה ושלמות באדם כלפי עצמו, כי יופי מבטא שלמות בעיקר כלפי אנשים אחרים שמבחינים בכך ומתרשמים מתכונה זו. לכן צריך להשתדל להיות נאה, כי בכך מקיימים את ההוראה "שיהא שם שמיים מתאהב על ידך". היופי מאפשר להשפיע לטובה על הזולת, כי הרי טבע העולם הוא ש'נוי' מושך את לב הבריות, ודבריו של אדם נאה מתקבלים יותר.

לכן מפרט התנא בין התכונות ש"נאה לצדיקים ונאה לעולם" את "הבנים". כי ההשפעה האמיתית של הצדיק בעולם מתבטאת בכך שנמשכים אליו תלמידים, שהם כמו בנים, וממשיכים את דרכו.

(מהתוועדות שבת פרשת במדבר תש"מ)

עיר של חכמים וסופרים או עיר של תיקון עולם?

אמר רבי יוסי בן קסמיא: פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום והחזירתי לו שלום. אמר לי: רבי, מאיזה מקום אתה? אמרתי לו: מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני. אמר לי: רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפים דנרי זהב ואבנים טובות ומרגליות? אמרתי לו: אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, אני דר אלא במקום תורה, וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל: טוב לי תורת פך, מאלף זהב וכסף. ולא עוד, אלא שבשעת פטירתו של אדם, אין מלון לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ופעשים טובים בלבד. שצאמר: בהתהלךך תנחה אתך, בשכבך תשמור עליך, והקיצתה היא תשיחך. בהתהלךך תנחה אתך, בעולם הזה. בשכבך תשמור עליך, בקבר. והקיצתה היא תשיחך, לעולם הבא. ואומר: לי הכסף ולי הזהב, אם ה' צבאות. (משנה ט)

מדוע לא הקדים רבי יוסי לשאול לשלמו של האדם שפגש בו, כפי שלמדנו בפרק ד משנה טו - "הווי מקדים בשלום כל אדם"? ולמה לפני שאותו אדם הציע לרבי יוסי משרה בעיר שלו, הוא הקדים ושאל אותו "מאיזה מקום אתה"?

ההסבר:

רבי יוסי היה משנן דברי תורה כל הזמן, גם בעת הילוכו בדרך, ומכיוון שהיה טרוד בלימודו לא הבחין באדם שבא מולו. לכן, רק אחרי שאותו אדם שאל בשלום, השיב לו רבי יוסי שלום.

מכך שגם בדרך עסק רבי יוסי בתורה, הבין האיש שתלמיד חכם הוא וראוי הוא להיות רב ומנהיג, והחליט להזמין לעירו לשמש לאנשי העיר כרב ומורה דרך. אך לפני שהציע לו את המשרה, הקדים ושאל "מאיזה מקום אתה" - כלומר: האם אנשי עירך זקוקים לך אצלם, או שבעירך נמצאים חכמים אחרים הראויים למלא את מקומך. כשהשיב רבי יוסי שהוא "מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים", אז הציע לו האיש לבוא לגור "עימנו במקומנו".

אחר כך הוסיף האיש והבטיח לרבי יוסי שיפרנסו אותו בכבוד ובהרחבה, כך שיהיה פנוי להתעסק בהדרכת אנשי העיר. הוא הבטיח לו "אלף אלפים" דנרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, הרבה יותר ממה שרבי יוסי נזקק לו לצורך קיומו, ובכך ביקש לרמוז לו שבעיר שלהם יש כר נרחב לעבוד בתיקון וזיכון הגשמיים, ובכך יש יתרון על פני המגורים בעיר רוחנית יותר שהיא "עיר גדולה של חכמים ושל סופרים".

על זה השיב לו רבי יוסי שאין רצונו בכך, כי עבודת ה' שלו מתמקדת בלימוד התורה דווקא. "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם, אני דר אלא במקום תורה" - הדגיש רבי יוסי, כלומר שלמרות שבעבודה של תיקון העולם תהיה לו שלמות מיוחדת שלא יוכל להשיג בעיר החכמים והסופרים, הייעוד האיתי שלו הוא לימוד התורה, לחיות "במקום תורה".

(ביאורים לפרקי אבות, עמוד 364)

מי יקימנו

מאמר "כרע שכב" תשט"ז - ספר המאמרים תשט"ז,
עמוד רי

כשבלעם בירך את ישראל "כרע שכב כארי, וכלביא מי יקימנו", הוא לא דיבר על המצב הטוב ביותר של עם ישראל אלא דווקא על התקופה הקשה, בה נראה כאילו הארי מובס - ודווקא אז מתגלה כוחו המיוחד. המאמר מלמד אותנו על הכוח הטמון בכל יהודי בזמן הגלות.

א. על משכבי בלילות

במדרש על הפסוק "על משכבי בלילות, ביקשתי את שאהבה נפשי" - ניתן ללמוד שיש כפל משמעות למושג "משכב": גם שינה, וגם חולי.

המדרש מפרש את הדברים בתחום הרוחני של 'שינה' מן התורה והמצוות - ולפי זה נראה בפרקים הבאים מה משמעות השינה והחולי בעבודת השם.

על משכבי בלילות - חולי ושינה בעבודת השם

כתוב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, עַל הַפָּסוּק¹ "עַל מִשְׁכְּבִי בַּלַּיְלוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי":
מֵהוּ "עַל מִשְׁכְּבִי"? עַל מַרְעִי (חֲלִי)². הִיךְ מָה דָּאָתָּ אָמַר [- כְּתוּב]³ "וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכְּבִי".
"עַל מִשְׁכְּבִי בַּלַּיְלוֹת" - כְּשִׁישְׁנִיתִי לִי מִן הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת.
וְהִנֵּה, שְׁנֵי עֲנִינִים אֵלּוּ הֵן עֲנִינֵי הַחֲלִי וְעֲנִינֵי הַשְּׁנָה.

ב. היינו כהולמים

כאשר האדם ישן, כל כוחות הנפש שלו תקינים ופעילים, אלא שהם פועלים ללא סדר,

וכתוצאה מכך האדם עשוי לחלום גם חלומות לא סבירים ולא הגיוניים שהפוכים מתפיסת השכל הפשוט.

הדבר בולט במיוחד בכוח הראייה, כי בשעת השינה העיניים עצומות ולא ניתן לראות.

כך גם בעבודת השם:

במצב ה'ערנות', המוח שולט על כל שאר הכוחות ולבושי הנפש, שפעילים בתורה ובמצוות. ואילו במצב 'שינה' רוחני, אין שליטה להתבוננות השכלית על הלב והאדם נתון לתאוותיו ודחפיו.

הדבר ניכר במיוחד בתחום הראייה הרוחנית. השינה היא מצב שבו האדם לא נושא את עיניו ולא רואה את העובדה שהעולם כולו נברא יש מאין בכל רגע מחדש על ידי דבר השם. כתוצאה מכך, אפילו בנושאים שהשכל מחייב הוא עלול לטעות ולחשוב מחשבות מופרכות ולמעשה להיגרר אחרי רצונה של הנפש הבהמית.

כשהאדם ישן - כוחות הנפש פועלים ללא סדר, ובמיוחד חוש הראייה

וְיִזְכֶּן עֲנִינֵי הַשְּׁנָה מִמָּה שְׂרֹאִים בְּאֲדָם הַתְּחַתּוֹן.
שְׁגָם בְּעֵת הַשְּׁנָה יִשְׁנֶה כָּל הַגּוֹף בְּשִׁלְמוֹת, וְאֶפְלוּ כֹחוֹת הַנִּשְׁמָה הֵם גַּם כֵּן בְּשִׁלְמוֹת.

אֵלָּא שֶׁהַחֲלוּק הוּא: שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם עֹר, אֲזִי הַכֹּחוֹת שֶׁבְּנַפְשׁ כְּפִי שֶׁמְתַלַּבְשִׁים בְּגוּף הֵם בְּאֶפְסֵן שֶׁל הַשְּׂתַלְשֻׁלוֹת זֶה מִזֶּה, וּבְמִילָא הָרִי זֶה בְּסִדֵּר מְסֻדָּר. מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשָׁעַת הַשְּׁנָה, שְׂאִז יִשְׁנֶה הָעֲנִינֵי ד'הֵינּוּ כְּחֻלָּמִים"⁴, אֲזִי אֶפְלוּ הַכֹּחוֹת שֶׁמְאִירִים אֲזִי, שֶׁעֲנִינֵי זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת אֶפְלוּ בְּכֹחוֹת דִּשְׁכָּל וּמַדּוּת, הָרִי לֹא תָמִיד יֵשׁ בָּזֶה סִדֵּר מְסֻדָּר.
וְעֲנִינֵי זֶה נִכָּר בַּמִּדָּה הַיּוֹתֵר גְּדוֹלָה בְּכַח הָרָאָה.

4. תהלים קכו, א.

1. שה"ש ג, א.

2. פי' מת"כ.

3. משפטים כא, יח.

כִּי כַח הַשְׁמִיעָה, הָרִי גַם בַּעַת הַשְּׁנָה הָאֲזָן פְּתוּחָה, וְכַשֵּׁי שׁ קוֹל גָּדוֹל הָרִי הוּא שׁוֹמֵעַ. מִה שֶׁאֵין כֵּן כַּח הָרֵאָה, שֶׁבִּשְׁעַת הַשְּׁנָה הָעֵינַיִם אֵינָם "עֵינֵן פְּקִיחִין" [- עֵינַיִם פְּקוּחוֹת].

השינה ברוחניות: כשכוחות הנפש פועלים ללא סדר, והמוח לא שולט על הלב

וכן הוא גם בעבודה הרוחנית.

דְּהֵנָּה, סֵדֶר הָעֲבוּדָה הוּא שְׁעֶשֶׂר כָּחוֹת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית צָרִיכִים לְהִיּוֹת מְשֻׁעָבָדִים לְעֶשֶׂר הַכָּחוֹת דְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית. וּבְכָללֹת צָרִיךְ לְהִיּוֹת הַסֵּדֶר שֶׁ"מֶלֶךְ שְׁלִיט עַל הַלֵּב" אֶפְלוּ בְטָבְעוֹ וְתוֹלְדָתוֹ.⁵

וּמֵצֵד זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לִפְעֹל שְׂכָל עֶשֶׂר כָּחוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׁלֹשָׁה לְבוּשֵׁי הַנֶּפֶשׁ מְחַשְׁבָּה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, יִהְיֶה מְלַבְּשִׁים וּמִיָּחָדִים עִם עֵינֵי הַתּוֹרָה וּמֵצֵד.

אֲמָנָם, כְּשֵׁי שׁ בְּלִתִּי סֵדֶר בְּהַכָּחוֹת, אֲזִי אֵין שְׁלִיטָת הַמֶּלֶךְ עַל הַלֵּב.

הבעיה ניכרת במיוחד בכוח הראייה הנפשי – כאשר האדם לא מבחין בכך שהעולם נברא מאין לישי

וענין זה נִכָּר בַּמִּדָּה הַיּוֹתֵר גָּדוֹלָה בְּכַח הָרֵאָה.

דְּהֵנָּה, סֵדֶר הָעֲבוּדָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּאִפְּן ד' שְׂאֹו מְרוֹם עֵינַיִכֶם וְרֹאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִי⁶, שְׂרֹאָה שְׁיִישׁ מְנַהִיג לְבִירָה זו'.⁷

וְזֶהוּ גַם מִה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה:⁸ "אֵיזֶהוּ חֶקֶם? הָרֹאָה אֶת הַנּוֹלָד". הֵינּוּ, שֶׁכָּאֲשֶׁר יֵשְׁנוּ הָעֵינֵן ד' שְׂאֹו מְרוֹם עֵינַיִכֶם, אֲזִי הוּא "רֹאָה אֶת הַנּוֹלָד", כְּפִרוּשׁ אֲדָמוֹר⁹ הַזְּקֵן שְׂרֹאָה שְׂכָל דְּבַר נוֹלֵד מֵאֵין לִישׁ¹⁰.

אֲמָנָם, כְּאֲשֶׁר כַּח הָרֵאָה הוּא אֶצְלוֹ שְׁלֹא כְּדָבָעִי [- כְּרֹאוּ], וְחֶסֶר הָעֵינֵן ד' שְׂאֹו מְרוֹם עֵינַיִכֶם, הָרִי זֶה עֵינֵן שֶׁל שְׁנָה.

וְהַחֲסָרוֹן בְּעֵינֵן הָרֵאָה, הָרִי הוּא מְשַׁפִּיעַ כָּל כָּךְ עַד שֶׁמֶזֶה בָּא הַמֵּצֵב ד' וְלֹא אֶתְנוּ יָדַע עַד מָה - הֵינּוּ, שֶׁנִּעֲשֶׂה חֲסָרוֹן גַּם בְּכַח הַשְׁמִיעָה, מְלִשׁוֹן הַבְּנָה וְהַשְּׁגָה. שֶׁחֶסֶר אֶצְלוֹ אֶפְלוּ בְּהָעֵינַיִם שֶׁגַם

עַל פִּי הַשְּׂכָל הִיָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָם. וְעַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁבַּעַת הַשְּׁנָה יְכוֹלִים לְהִיּוֹת גַּם עֵינַיִם הַפְּכִיִּים מִשְׂכָּל הַפְּשׁוּט...

ג. חולה בגימטרייה מ"ט

כתוצאה מהשינה הרוחנית, נופלים חלילה לחולי רוחני.

זהו תהליך מדורג של הידרדרות:

הסיבה לחולי הרוחני היא כאשר יהודי עובד את השם רק בהנחיית השכל וההבנה האישית שלו, וחסר לו החיבור התמידי לנקודת היהדות בתוקף מוחלט. זה גורם לכך שהרצון הסובייקטיבי של האדם יגרום לו לעיוות בהבנה, ובעת מבחן הוא לא יעמוד בניסיון.

התוצאה של זה היא שהאדם עלול להיות שקוע בתאוות (חולי שאין בו סכנה), עד כדי נפילה לעבירות שמסכנות את החיבור של האדם לחיותו (חולי שיש בו סכנה).

השינה הרוחנית גורמת לחולי רוחני

וְהֵנָּה, מַעֲנֵן הַשְּׁנָה ("עַל מְשַׁכְּבֵי בְּלִילוֹת", כְּשֵׁי שְׁנִיתִי לִי מִן הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת) בָּאִים גַּם לְעֵינֵן הַחֲלִי ("עַל מְשַׁכְּבֵי, עַל מְרַעִי").

וּבְנָה גּוּפָא [- עֲצָמוֹ] יֵשׁ כַּמָּה דְּרָגוֹת, מִן הַקָּל אֶל הַכָּבֵד.

חולי שיש בו סכנה – עבירות שגורמות לכריתת הקשר וניתוח החיות

וּבְכָללֹת, הֵנָּה הַמְּדֻרָּגָה הַיּוֹתֵר תַּחְתּוֹנָה הִיא כְּמוֹ בְּפִשְׁטוּת בְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁיֵּשְׁנוּ חֲלִי שְׁיִישׁ בּוֹ סִכָּנָה.

וְדִגְמָתוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת¹¹, שֶׁנִּפְשׁוֹ הָאֱלֹקִית נִמְצָאֵת בְּגִלּוֹת בְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וּבְגוּף, בְּאִפְּן שֶׁהֵם מַעֲלִימִים וּמְסַתִּירִים לְגִמְרֵי עַד שְׁיִישׁ סִכָּנָה מִמֶּשׁ, הֵינּוּ לַעֲבֹר עַל עֵינַיִם הַקְּשׁוּרִים עִם מִיתַת בֵּית דִּין, מִיתַת בִּידֵי שְׁמַיִם אוֹ כְּרַת, רַחֲמָנָא לְאַלְפֵן.

וְעוֹד זֹאת, שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּא לְדְּבָרִים הָאֲסוּרִים בְּכָלל

5. ראה תניא פי"ב (זו, רע"א) מוז"ג רכז, א. ועוד.

6. ישעי' מ, כו.

7. ראה ב"ר רפ"ט.

8. תמיד לב, א.

9. תניא פמ"ג. לקו"ת נשא כו, ד. האזינו עה, א.

10. ראה לקו"ת פ' ראה כד, ד. ובכ"מ.

11. ראה המשך וככה תר"ל פס"ג.

(גם בעברות שמצד עצמם הן קלות יותר) הרי זה ענין של סכנה.

כמוכן מהמבאר באגרת התשובה¹², המושל מחבל עב שזור מתרי"ג חבלים, ועל דרך זה בתרי"ג מצות, שפשעוֹבֵר חס ושלום על אחת מהנה (הינו שעוֹבֵר על מצות לא תעשה או שאינו מקיים מצות עשה) נפסק חבל הדק כו', ולא עוד אלא שברבוי החטאים (ואפלו בכפילת חטא אחד פעמים רבות מאד) יכול להיות פגם כמו בלאו אחד שיש בו פרת או מיתה...

חולי שאין בו סכנה – שקיעה בתאוות

יש עוד מדרגה בענין החלי באפן דק יותר, שהוא **חלי שאין בו סכנה** (אלא שממנו אפסר לבוא גם כן לחלי שיש בו סכנה).

ובכללות הוא ענין תאוות הטר.

דאף שעל פי תורה אין זה ענין שאסור וקשור בידי החיצונים¹³, מפל מקום הרי כתיב¹⁴ "לתאוה יבקש נפרד" - דעל ידי שממלא **תאוות** הגוף ונפש הבהמית, נעשה **נפרד** מעניני קדשה ואלקות.

שהוא ענין של חלי, שהרי הוא נפרד ממקור חיותו.

ויתרה מזו, שפאשר נעשה משקע בתאוות הטר, שלכאורה הרי זה רק חלי שאין בו סכנה, הנה מזה יכול לבוא להמדרגה התחתונה דחלי שיש בו סכנה...

הגורם לחולי – עבודת השם רק על פי השכל

והנה, שני אפנים הנזכרים לעיל בחלי, שרשם מבחינת חלי באפן דק עוד יותר. שהוא ענין **דחולה** בגימטריא מ"ט¹⁵, לפי שהסר אצלו שער הנו"ן.

והענין הוא, דהנה ענינו של שער הנו"ן הוא שמחבר חכמה ובינה¹⁶.

דענין **הבינה** כללותו הוא כח האדם להבין ולהשיג.

אך כיון שהשכל מצד עצמו יכול לפעמים לילך בדרך עקלתון, לכן יש צרך אשר יסודות השכל, שהם המשפלות הראשונות, וההנחה וקליטה

הכללית, יהיו באפן אמתי. והוא ענין נקדת החכמה, שהיא שומרת שהשכל לא ילך בדרך עקלתון.

אמנם, כאשר חסר אצלו שער הנו"ן, שמחבר חכמה ובינה - וענינו בעבודת האדם, שעבודתו היא רק על פי טעם ודעת, שהולך רק אחרי שכלו - הרי זה ענין של חלי.

אלא שתחלה אין זה חלי שיש בו סכנה, שהרי חסרה רק הנקדה ששומרת את שכלו, הבנתו והשגתו, אבל בינתיים הולך הוא בדרך הישר.

ואף על פי כן, כיון שעבודתו היא רק על פי טעם ודעת, על פי שכל, והשכל יש עליו שליטת הרצון והרצון מטה את השכל, ובנוגע להרצון אין יודעים עדן היכן הוא נמצא - הרי יכול להיות שהרצון יטה את השכל.

ועל אחת כמה וכמה כשיבוא לידי נסיון כו', ואז יכול לסור מן הדרך, דרך המלך, מלכו של עולם, ולירד למטה מטה עד למדרגה היותר תחתונה, שהיא חלי שיש בו סכנה, רחמנא לצלן.

וזהו ענין **חולה** בגימטריא מ"ט, כי מצד החסרון דשער הנו"ן נעשה ענין החלי.

וכדי לשלל את ענין החלי, צריך להיות הענין דשער הנו"ן, שהוא השער שמחבר חכמה ובינה. והינו, שבשכלו תהיה נשמרת נקדת היהדות, הנקדה שעל ידה קשור עצם נפשו עם העצם שלמעלה, שנקדה זו תמיד בשלמות בכל אחד ואחד מישראל, ואין שיף בה העלמות והסתרים.

ד. מי יקימונו

בנבואת בלעם מופיע הפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימונו".

משמעות הפסוק בעבודת השם: גם כאשר האדם נופל למצב של שינה ואף חולי ברוחניות ("כרע שכב"), עדיין יש לו חיבור לאלוקות, שנובע מהאהבה המסותרת אל הקדוש ברוך הוא שישנה אצל כל אחד, והקדוש ברוך הוא נותן כוח מיוחד להתגבר על כל ההפרעות ולנצח את היצר הרע עד כדי מסירות נפש ("מי יקימונו").

יש לכך קשר מיוחד עם קריאת שמע - כי בפסוק מופיעים שני הזמנים שבהם קוראים קריאת שמע מדי יום, "בשכב" (שכב) ובקומך

12. פ"ה.

13. ראה תניא לקוטי אמרים פרק ז.

14. משלי יח, א.

15. טעהמ"צ להאריז"ל פ' וירא.

16. ראה לקו"ת במדבר יב, א.

(ויקימנו). תוכן הדברים הוא שאדם מכיר בכך שהאלוקות היא המציאות האמיתית והיא זו שמחיה את העולם כולו.

גם בשינה ובחולי רוחניים – ישנה האהבה המסותרת לקדוש ברוך הוא

אמנם, גם כאשר יש חסרון בעבודה, שנהג כללות הענין ד"על משכבי בלילות", ענין השנה, שחסר הענין ד"שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", ועד לענין החלי –

הנה גם אז "בקשתי את שאלהה בפשי". שהוא ענין האהבה מסתרת שהיא ירשה לנו מאבותינו¹⁷. שלכן, גם כאשר "אני ישנה", הנה "לבי ער להקדוש ברוך הוא ולתורתו ולמצותיו"¹⁸.

"כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" – הביטוי לחיבור התמידי עם אלוות נמצא בקריאת שמע

ועל זה נאמר כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו¹⁹

שגם בזמן של שכיבה ("על משכבי בלילות"), שהוא זמן השנה וזמן החלי, הנה גם אז ישנו הענין ד"כארי וכלביא", "שעומדים משנתם ומתגברים כלביא וארי, [לחטוף את המצות, ללבוש טלית], לקרא את שמע [ולהניח תפילין]"²⁰.

גם כאשר האדם במצב לא טוב מבחינה רוחנית – עליו לדעת ולהכיר באחדות השם

דהנה, כללות הענין דקריאת שמע הוא ענין יחודא עלאה ויחודא תתאה.

וזהו מה שכתוב²¹ "ידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". שגם כאשר האדם הוא במעמד טוב, "בשמים ממעל", וגם בהיותו "בארץ מתחת" – צריכה להיות הידיעה "כי ה' הוא האלקים", שהוא ענין יחוד ה' ואלקים...

ולא רק ידיעה במח, אלא גם "והשבת אל לבבך", ההרגש בלב, שישמש במדות שבלב... והינו, שההבנה וההשגה דיחודא תתאה פועלת

שאפלו במעמד ומצב של שנה וחלי יהיה הענין ד"בקשתי את שאלהה בפשי".

וזהו שגם בלילה, כאשר "אני ישנה", במעמד ומצב ד"בארץ מתחת", ישנו הענין דקריאת שמע...

גם במצב של "כרע שכב" ברוחניות – אפשר להתגבר על כל ההפרעות במסירות נפש

ועל פי זה יובן מה שכתוב בגמרא²²: "בקשו לקבע פרשת בלק בקריאת שמע... משום דכתיב בה האי קרא [- שכתוב בה הפסוק] "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו".

שפסוק זה שיד לקריאת שמע. כי שתי הלשונות שפסוק זה, "שכב" ו"יקימנו", רומזים על שני הזמנים דקריאת שמע – "בשכבך ובקומך"²³. וכפרוש רש"י: "דדמי [- שהתוון של פסוק זה דומה] לבשכבך ובקומך, שהקדוש ברוך הוא שומרנו בשכבנו ובקומנו, לשכב שלום ושקטים כארי וכלביא..."

שמודיק להביא הפסוק ד"כרע שכב" דוקא, כדי להורות שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב ד"כרע שכב", במצב של שנה ועד לחלי, ישנה העבודה ד"כארי וכלביא", להתגבר על כל המניעות והעוכבים, עד למסירת נפש.

"מי יקימנו" – כוח מיוחד שמסייע לנצח את היצר הרע

אמנם, ענין זה נעשה על ידי זה ש"הקדוש ברוך הוא עוזרו"²⁴

ועל זה נאמר "מי יקימנו":

מי הינו כמו שכתוב "מי ברא אלה". שכן זה נמצא בתמידות ב"אלה תולדות השמים והארץ", כמו שכתוב²⁵ "לעולם הוי' דברך נצב בשמים". וכך זה (מי) פועל גם בענין העבודה, כמו שכתוב²⁶ "מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי", שבהם זה יכולים לנצח היצר הרע.

ועל ידי זה נעשה "יקימנו", שהוא ענין הקימה מהחלי והשנה, שהכח לזה נמשך על ידי בחינת "מי".

22. ברכות יב, ב (ורש"י).

23. ואתחנן ו, ז.

24. קדושין ל, ב.

25. תהלים קיט, פט.

26. ואתחנן ה, כו. וראה לקו"ת במדבר טו, ב.

17. תניא ריש פ"ח.

18. ראה שהשיר עה"פ (פ"ה, ב (א)). יל"ש שם (רמזו תתקפח). ועוד.

19. פרשתנו (בלק, כד, ט).

20. פרש"י פרשתנו כג, כד.

21. ואתחנן ד, לט.

פרשת בלק

רק הקדוש ברוך הוא יקימנו

פָּרַע שָׁכַב פָּאָר וּכְלָבִיא מִי יִקְיָמֵנוּ, מְבָרְכֵךְ בְּרוּךְ וְאַרְיֵךְ אֵירוֹ (במדבר, פ"ק טז,

פסוק ט)

בפסוק זה יש רמז נפלא עבורנו, בתקופת הגלות: גם כאשר עם ישראל מצוי בתרדמת הגלות, הרי הוא חזק וגיבור ואף אחד לא יכול לשלוט עליו. אך בכל זאת, אין בכוחנו לגאול את עצמנו אלא רק "מי יקימנו" - זהו הקדוש ברוך הוא, עליו נאמר "מי ייתן מציון ישועת ישראל".

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ב, עמוד 337)

אהבה שעוברת במשפחה

וַיֵּרָא פִּנְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶץ בִּידוֹ (פ"ק

כה, פסוק ז)

הכוהן הוא איש החסד, שמשתדל תמיד להיטיב לישראל. כזה היה במיוחד אהרן הכהן, שהיה "רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו". זה גם ההסבר לכך שענני הכבוד, שהקיפו את בני ישראל במסעם במדבר והגנו עליהם, היו בזכותו. לכן היה נכדו של אהרן ראש וראשון להציל את ישראל מן המגפה ולהשכין שלום ביניהם ובין הקדוש ברוך הוא.

(הרבי - שיחת שבת פרשת פנחס תשמ"ח)

פרשת פנחס

מקדימים פנחס למכה

את פרשת פנחס קוראים לפני ימי בין המצרים או מיד בתחילתם. ואין זה סתם צירוף מקרים, אלא שבקריאת הפרשה הזו אנו מקדימים רפואה למכה ושואבים כוח של גאולה ונחמה - שהרי חז"ל אומרים שפנחס הוא אליהו הנביא, מבשר הגאולה.

(הרבי - שיחת שבת פרשת מטות מסעי תשכ"ו)

למה פנחס זכה בכהונה?

וַהֲיִיתָה לוֹ וְלִזְרֵעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם, תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לָא-לֵהוֹי וַיַּכְפֹּר

עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (פ"ק טז, פסוק יג)

אף על פי שכבר נתנה כהנה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתלדיהם, שילדיהם אחר המשחתה, אבל פנחס שגידל קדם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהנה עד כאן (רש"י)

יש כאן דבר פלא. פנחס זכה לשכר לא טבעי. הרי כהונה היא מעמד שמוקנה לאדם מלידה ומועבר לילדיו, ופנחס לא התקדש לכהונה - ורק בזכות מעשה גבורתו הוא זכה להיות כוהן בעצמו ואף להוריש את הכהונה לצאצאיו אחריו. מדוע וכיצד זכה דווקא פנחס לשכר נפלא כזה?

הסבר אחד הוא שפנחס העמיד את עצמו בסכנה למען עם ישראל. קודם כל פנחס סיכן את חייו, כי בני שבט שמעון היו עלולים להרוג אותו בנקמה. אך לא רק זה, אלא שאפילו את

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת
החסידות על פרשת
השבוע - רעיון אחד
לכל יום

**פתגם חסידי
מביא לצלילות
הדעת ו"מנקה"
את הלב.
הנהגה טובה
חסידית מאירה
את הבית.
ניגון חסידי
מחזק את התקוה
והבטחון, מביא
שמחה ומעמיד
את הבית ואת
בני הבית בקרן
אורה.**

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

נשמתו סיכן פנחס במעשהו, כפי שנאמר בתלמוד ירושלמי שפנחס עשה את מה שעשה "שלא ברצון חכמים, וביקשו לנדותו". אך פנחס לא התחשב בסכנה האישית שלו, ועשה את מה שעשה כדי לעצור את כעסו של הקדוש ברוך הוא על עם ישראל ולעצור את המגפה, ולכן מגיע לו שכר גבוה כזה.

הסבר נוסף הוא שפנחס נטרל חטא שמשבש את הטבע. ישנה הבדלה טבעית בין עם ישראל לשאר העמים, וחטאו של זמרי טשטש את הגבולות והפך את המציאות הזו. כאשר פנחס הרג את שניהם, הוא תיקן את המצב והחזיר אותו לקדמותו. ועל כן, במידה כנגד מידה, זכה פנחס לשכר שהוא חידוש ושינוי הטבע - אדם שאיננו כוהן נעשה כוהן ומעביר את קדושתו לבניו אחריו עד עולם.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ח, עמוד 153; כרך יח, עמוד 320, 344)

מעשה ופרשנות

**וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֵּכָה אֲשֶׁר הָכָה אֶת הַמְדִּינִית זָמְרִי בֶן סִלּוּא, נָשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי
(פרק טז, פסוק יד) בְּמִקּוֹם שִׁיחָם אֶת הַצִּדִּיק לְשִׁבְחָה, יָחַס אֶת הָרָשָׁע לְגִטָּא (רש"י)**

התורה מציגה את פנחס כ"בן אלעזר בן אהרן הכוהן", ומדגישה בכך את ייחוסו המשפחתי כנכדו של אהרן הכוהן. גם את זמרי מציגה התורה בייחוסו ותוארו, "נשיא בית אב לשמעוני".

אצל שתי הדמויות, המעשה יכול להתפרש בצורה אחת אך התורה רוצה ללמד אותנו שהאמת הפוכה לחלוטין:

פעולתו של פנחס שהרג את זמרי נראית כפעולה של דין וקנאות, אך האמת היא שזו הייתה פעולה של חסד כי זה מה שהביא להצלת עם ישראל - ועל כן מייחסת אותו התורה לאהרן הכוהן שהיה איש החסד.

ובהיפוך מוחלט, מעשהו של זמרי יכול להתפרש כמעשה של חסד, כי הוא עשה את מעשהו כדי להציל את בני שבטו מעונש מוות, אך האמת היא שהיה זה מעשה של אכזריות כי בכך שהוא הצטרף אל בני שבטו במקום לתקן אותם ולהוכיח אותם על מעשיהם, הוא מנע מהם לחזור בתשובה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ח, עמוד 169)

להיות "עולה תמיד"

וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ, כְּכֹשִׁים בְּנֵי שְׁנֵה תַּמִּימִם שְׁנֵים לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד (פרק כז, פסוק ג)

קורבן התמיד היה קורבן עולה, שמוקרב כליל לה', ונקרא בפסוק "עולה תמיד". ללמדנו: ראשית כל, מי שרוצה להגיע לדבקות וקרבה אמיתית בקדוש ברוך הוא, צריך להקריב את עצמו לחלוטין ולעבוד את ה' בהתבטלות מוחלטת ובלי לערב שום אינטרס אישי. וכן, שאותו ביטול לה' צריך להיות תמיד, כל יום ובמשך כל היום, וזה מתחיל כבר כאשר מיד בקימה מהשינה אומרים "מודה אני לפניך" ומטביעים חותם של ביטול על כל היום.

(הרבי - התוועדות י"ב תמוז תשד"מ. לקוטי שיחות, כרך ג, עמוד 940)

תשובה בלי יין

וְשִׁעוּר עוֹיִם אֶחָד לַחֲטָאֵת לָהּ, עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְעֹשֶׂה וְנִסְכָּה (פרק כז, פסוק טו)

אֵין נִסְכִּים לַחֲטָאֵת (רש"י)

מדוע דווקא את קורבן החטאת מקריבים ללא ניסוך יין?

יין מייצג את השמחה, כי היין משמח את הלב ומשמח אלוקים ואדם. ואילו קורבן החטאת מסמל את עבודת התשובה. ובזאת מלמדים אותנו שעבודת התשובה צריכה להיעשות מתוך תחושת מרירות, כשהשמחה שמלווה את התשובה היא רק פנימית ולא גלויה.

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, במדבר, עמוד א'קפז)

תשט"ז

הרבי ביקר במחנה הקיץ לבנים "גן ישראל" שנוסד באותה שנה ושכן בהרי הקטסקיל בניו יורק, כשלוש שעות נסיעה משכונת קראון הייטס. לאחר שסייר בכל המחנה, נכנס לחדר האוכל וערך התוועדות שבה אמר שיחות ומאמר חסידות. באותו יום ביקר הרבי גם במחנה קיץ לבנות "אמונה".

תשי"ז

גם בשנה זו ביקר הרבי ב"גן ישראל" וסייר בשטח המחנה. במהלך הביקור התקיימה התוועדות במקום, ובסיומה נערכה חלוקת "מנחה מעריב", שהודפס במיוחד לראשונה בהוצאת קה"ת, לילדים ולצוות המדריכים.

תשכ"ג

גם בשנה זו ביקר הרבי ב"גן ישראל" וסייר בשטח המחנה. במהלך הביקור התקיימה התוועדות במקום, ובהמשך היום ביקר גם במחנה "אמונה".

תשכ"ז

הרבי סידר קידושין בפעם האחרונה, בחופתם של ר' שמואל והינדה מלכה לו. הרבי עשה זאת לבקשת אבי הכלה, ר' שניאור זלמן יפה, לאחר יותר משנה שלמה שבה לא סידר קידושין כלל. עד שנת תשי"א, בחתונה שבה הרבי סידר קידושין הוא היה נוסע לאולם החתונה ונוכח בשעת ה"קבלת פנים" ופעמים רבות אף נכח בסעודת החתונה. מאמצע שנת תשי"ד הרבי סידר קידושין רק בחופות שנערכו בחצר 770 ולא נסע לאולם החתונה. לקראת סיום שנות ה"ד, הרבי סידר קידושין רק במקרים בודדים

יג תמוז

תרפ"ז

אדמו"ר הריי"צ מקבל את מסמכי השחרור ויוצא מעיר גלותו אל ביתו בלנינגרד, מלווה בשני נציגים מטעם הקהילה היהודית בקוסטרמה.

תשי"ב

הרבי ייסד קרן צדקה בשם "קרן אוהלי יוסף יצחק" שתתמוך בכל המוסדות הנקראים בשם זה.

יד תמוז

תשט"ז

בשבת פרשת בלק, הרבי לימד את הניגון על הפיוט לסעודה ביום השבת "אסדר לסעודתא". באותם ימים התבטא הרבי: "אינני יודע אם מנגנים את ה"אסדר" בדיוק כפי המנגינה, אבל לפחות פעלתי שיאמרו "אסדר"..."

טו תמוז

תרפ"ז

אדמו"ר הריי"צ מגיע לביתו בלנינגרד לאחר ששוחרר מגלותו בקוסטרמה. אדמו"ר הריי"צ שהה אז בלנינגרד ימים אחדים בלבד, כי המשטרה החשאית איימה לחזור ולאסור אותו. בלית ברירה עזב את לנינגרד והתיישב בכפר מלחובקה הסמוך למוסקבה, שם התגורר במשך שישה שבועות, כשלצידו שוהים רק בתו הרבנית חיה מושקא והמזכיר הרב יעקב זכריה מסקאליק.

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

על שם אדמו"ר הזקן, ועל שם סבו, אבי אימו, הרב החסיד ר' אהרן אלכסנדרוב משקלוב, חתנו של אדמו"ר האמצעי. סבו אדמו"ר הצמח צדק העניק לו בשעת הברית את הכינוי בראשי תיבות של שמו: רז"א, ואמר בלשון הזוהר: "דא רזא טמירא (זהו סוד נעלם)".

הצמח צדק אמר לאימו של הרז"א, הרבנית רבקה, עוד בזמן ההיריון, שהיא נושאת בקרבה ילד נעלה. בהיותו בן שלוש, סבו הצמח צדק הפליא לשבח את למדנותו העצומה. אביו אדמו"ר מהר"ש אמר עליו ש"יש לו ראש חזק והוא מסוגל לחשוב שתי מחשבות בו זמנית".

תר"מ

נערכה ברית המילה של אדמו"ר הריי"צ. כשהתינוק בכה בברית, אמר סבו אדמו"ר מהר"ש: "מה אתה בוכה? לכשתגדל תהיה רבי ותאמר חסידות בשפה ברורה".

ת"ש

נקבע התקנון הרשמי של "אגודת חסידי חב"ד" בארצות הברית. שמו של הרבי, שהיה אז בצרפת, הופיע בין עשרים חברי ההנהלה שתחת נשיאותו של אדמו"ר הריי"צ.

תש"א

אדמו"ר הריי"צ מייסד את "אגודת חסידי חב"ד" בארץ הקודש תיבנה ותיכונן". הרבי ביסס את אגודת חסידי חב"ד כמוסד העליון של חסידות חב"ד בארץ הקודש. במקביל הורה להקים את צעירי אגודת חב"ד, כמחלקה לצעירים תחת אגודת חסידי חב"ד. עם הזמן הועברה לידי צעירי אגודת חב"ד העבודה בהפצת המעיינות והיהדות, כאשר בידי אגודת חסידי חב"ד נותרה הדאגה לפיתוח וייצוג של מוסדות החינוך, וכן האחזיות על הקהילות ובתי הכנסת ודאגה לצורכי אנ"ש. כחלק מאחזיות זו עומדים תחת אגודת חסידי חב"ד גם מוסדות מרכזיים אחרים, כמו "רשת אוהלי יוסף יצחק", "נשי ובנות חב"ד" ועוד.

שבהם החתן והכלה הסכימו לנסוע לשליחות אחרי חתונתם.

טז תמוז

תרפ"ז

בשעת הקידוש בליל שבת אמר אדמו"ר הריי"צ את המאמר "ברוך הגומל". למוחרת עלה לתורה ובירך ברכת "הגומל", ובסעודת היום אמר שזו היא סעודת הודיה ואמר את המאמר "שאו ידיכם קודש".

תשל"ה

הרבי הכריז על "מבצע כשרות" המזון, והכריז על קרן מיוחדת שתשתתף בחמישים אחוז מההוצאות על הכשרת מטבחים. בעקבות דברי הרבי, יצאו מאות חסידים להכשיר מטבחים בכל רחבי תבל, ולדאוג שעוד משפחות יאכלו מזון כשר.

יח תמוז

תש"מ

נפטר הרב הגאון החסיד ר' שניאור זלמן שניאורסון, מחבר "שבט מיהודה". נטל חלק בפעולות ההצלה של הרבנית חנה, אימו של הרבי, מברית המועצות. כשהגיעה לפריז בדרכה לארצות הברית, זכה לארח את הרבנית בכבוד גדול. הלווייתו נערכה בניו יורק, והרבי נסע לבית העלמין ואף הורה שאנ"ש והתמימים ייסעו גם כן.

יט תמוז

תרי"ה

נולד הרב הקדוש רבי שניאור זלמן אהרן שניאורסון - בנו הגדול של אדמו"ר מהר"ש. נקרא

· לא עושים חתונות, אבל שידוכים מותר. וכן מותר לערוך מסיבת שידוכים, אך בלי ריקודים (ומראש חודש מנחם אב מותר לעשות מסיבת שידוכים רק עם כיבוד קל⁷).

· רצוי לא לערוך סיום והכנסת ספר תורה בימים אלה⁸.

· יש לדחות או למעט ככל האפשר בנסיעות ובטיולים בימים אלה⁹. מי שצריך בכל זאת לנסוע, כדאי שיתחיל בהכנות לנסיעה לפני כן - כמו לארוז את המזוודות וכדומה - ובכך ידגיש שהנסיעה התחילה כבר קודם¹⁰.

· לא רצוי לקבוע טיפולים רפואיים לימים אלה¹¹.

בצד החיובי, בימים אלה יש להוסיף בלימוד התורה ובנתינת צדקה¹²:

· לקבוע שיעורים ולהוסיף שיעורים חדשים בלימוד הלכה, קודם כל בהלכות בין המצרים ותשעה באב¹³.

וכן לעסוק בנושא בית המקדש בתורה: בתנ"ך - בפרשיות תרומה, תצווה וכי תישא¹⁴; בספר יחזקאל מפרק מ והלאה; במשנה ובגמרא - במסכתות מידות ותמיד; ברמב"ם - בהלכות בית הבחירה, ובהלכות כלי המקדש, תמידין ומוספין ומעשה הקורבנות¹⁵.

וכן ללמוד את הביאורים בחסידות בנושא בית המקדש, ובפרט בספריו של אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה על נ"ך ביחזקאל, חידושים

ערב שבת קודש פרשת בלק יג תמוז

היום חל חג הגאולה, בו יצא אדמו"ר הרי"צ לחירות. לא אומרים תחנון¹, ותורמים עבור מוסדות "אוהלי יוסף יצחק"².

שבת קודש פרשת בלק יד תמוז

לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק שישי בפרקי אבות.

יום שני טז תמוז

הלכות בין המצרים

כבר מהלילה מתחילים האיסורים והמנהגים של ימי בין המצרים³, שנמשכים עד אחרי תשעה באב:

· לא מסתפרים. ורק הלילה מותר להסתפר, במקרים שהצורך גדול⁴.

תספורת מצווה לבן שלוש שנים, דוחים לאחר תשעה באב. אבל את שאר הדברים שנהוג להרגיל בהם את הילד (לבישת ציצית, אמירת ברכות השחר וברכת המזון וקריאת שמע שעל המיטה) לא דוחים אלא מתחילים אותם ביום ההולדת שלוש⁵.

· מותר לקצוץ ציפורניים.

· לא מברכים "שהחיינו", ולכן לא אוכלים פרי חדש ולא לובשים בגד חדש, גם לא בשבתות שבשלושת השבועות⁶.

· מותר לשיר בפה. מותר להאזין למוסיקה מוקלטת שלא לשם שמחה ממש.

7. מ"א סי' תקנ"א ס"ק י.

8. אג"ק כרך כ עמ' רנג.

9. ראה נטעי-גבריאל בין-המצרים פכ"ג ס"ג.

10. היכל-מנחם כרך ב עמ' ריד. שיחות-קודש תשכ"ה כרך ב עמ' 230.

11. אג"ק כרך כד עמ' שנו.

12. לקוטי-שיחות חלק ח"י עמ' 486 וחלק כ"ד עמ' 33. 'התועדויות'

תש"נ ח"ד עמ' 54. שיחת מוצש"ק פינחס תשל"ח, הנחת הת' בלתי מוגה ס"א.

13. 'התועדויות' תשמ"ח ח"ד עמ' 78, 91 (מוגה), 108.

14. 'התועדויות' תשד"מ ח"ד עמ' 2248, וראה בכי"ב ספר-השיחות

תשמ"ט ח"א עמ' 252 ובהערות. וראה 'התקשרות' גיליון שיב עמ' 18

הערה 25, וש"נ.

15. על פי 'התועדויות' תש"נ ח"ד עמ' 55 הערה 186.

1. 'היום יום' הדיוט. ס' המנהגים עמ' 16 ועמ' 99.

2. ספר-המנהגים שם. לוח 'היום יום'. לוח כולל חב"ד.

3. אשל-אברהם להרה"צ מבוטשאטש אור"ח סי' תקנ"א. שו"ת ציץ-

אליעזר ח"י סי' כו.

4. איגרות-משה אור"ח ח"א סי' קסח. וראה 'התקשרות' גיליון תסט עמ'

19.

5. אג"ק כרך כד עמ' שנה.

6. לוח 'היום יום'. לוח כולל חב"ד.

על הש"ס במסכת מידות וכן הלאה¹⁶.

· להוסיף בנתינת צדקה במיוחד לבתי כנסת, בתי מדרש, ישיבות וכדומה - שהם "בית מקדש מעט".

בשבתות יש להוסיף בצדקה על ידי: הכנסת אורחים בסבר פנים יפות, לתת אוכל ושתיה, וכן יש לתת צדקה רוחנית, כמו לתת עצה טובה וללמוד תורה עם אדם אחר. ניתן לעשות זאת גם על ידי זה שבערב שבת נותנים יותר לצדקה, או שבשבת מחליטים לתרום סכום מסוים לצדקה ומיד במוצאי שבת מפרישים את הכסף לצדקה¹⁷.

יום שלישי

שבועה עשר בתמוז

הלכות התענית

הצום מתחיל בעלות השחר.

מותר לאכול ולשתות במהלך הלילה עד עלות השחר, אלא אם כן שוכבים לישון - שאז, גם אם קמים לפני עלות השחר כבר אסור לאכול ולשתות.

מי שרוצה ללכת לישון ולפני עלות השחר לקום לאכול, צריך להתנות בפירוש שהוא עדיין לא מקבל על עצמו את התענית, ואז יוכל לאכול ולשתות כשקם, עד עלות השחר. ומי שרגיל בדרך כלל לקום באמצע הלילה ולשתות, מותר לו לשתות בלי להתנות לפני השינה¹⁸.

כמובן, אם קמים אחרי חצות הלילה - צריך לומר ברכות השחר וברכת התורה לפני שאוכלים. ויש לזכור ליטול ידיים שוב כראוי לאחר עלות השחר.

אין לשטוף את הפה¹⁹. ומי שזה מציק לו מאד, יכול להקל ולשטוף את הפה בנוזל שלא ראוי כלל לשתיה.

מי ששכח ובירך על מאכל או משקה ונזכר שתענית היום, לא יטעם כלל מהמאכל או המשקה אלא יאמר "ברוך שם כבוד מלכותו

לעולם ועד"²⁰. ואם כבר טעם והכניס לפה, יפלוט החוצה. וגם אם בטעות אכל או שתה, עליו להמשיך לצום עד סיום הצום²¹.

ילדים שכבר מבינים את משמעות האבל והחורבן, לא יאכלו מעדנים וממתקים היום אלא רק מאכלים פשוטים²².

לומדים את פרשת היום בתנ"ך²³. פרקים ג-ח במלכים ב, פסוקים ב-ז בפרק לט בירמיה, ופסוקים יח-יט בפרק ח בזכריה.

סדר התפילות

בחזרת הש"ץ של שחרית, החזן אומר את ברכת "עננו". אם שכח - תלוי מתי נזכר: אם נזכר לפני שאמר את שם ה' בסיום ברכת "רפאנו", חוזר ואומר את ברכת "עננו" ו"רפאנו". ואם נזכר אחרי שאמר את שם ה', אומר את "עננו" בתוך ברכת "שומע תפילה", וחותרם את הברכה: "העונה בעת צרה ושומע תפילה". ואם נזכר אחרי "שומע תפילה", אומר אותה כברכה שלמה בפני עצמה אחרי "המברך את עמו ישראל בשלום"²⁴.

אחרי תחנון אומרים סליחות²⁵ לפי הסדר המופיע בסידור. את הסליחות אומרים בעמידה, ובמיוחד את הווידוי, שלוש עשרה מידות, "שמע קולנו" ו"אבינו מלכנו".

במניין של הרבי נהגו לשיר את "רחמנא דעני" שבסוף הסליחות ואת "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה".

בקריאת התורה בשחרית ובמנחה, לא מעלים לתורה מי שלא צם. ואם קראו לו לעלות וצר לו להודיע שאינו צם כדי שלא לגרום חילול השם, יעלה לתורה.

כשהרבי עלה לתורה בתענית, את הפסוקים שהציבור אומר בקול ואחריו הבעל-קורא - הרבי התחיל לומר אותם עם הציבור וסיים אותם עם הבעל-קורא.

בקריאת הפסוק "ויקרא בשם ה'" יש להפסיק מעט בין "בשם" ל-"ה'", בהתאם לטעמי המקרא

20. נטעי-גבריאל בין-המצרים ח"א פ"ג ס"ח.

21. מטה-אפרים תר"ב ס"ג.

22. ראה בעניין זה כף-החיים סי' תקנ"ט ס"ק ט ונטעי-גבריאל בין-המצרים פ"ו עמ' סח, ושי"ג.

23. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 547 הערה 63.

24. לוח כולל-חב"ד, צום גדליה.

25. כן נהגו תמיד במניין של הרבי.

16. 'התועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 38.

17. לקוטי-שיחות כרך כג עמ' 299 (מתורגם) ובהערה. התועדויות תנש"א ח"א עמ' 24. סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 222 ובהערות, 'התועדויות' תשמ"ח ח"ד עמ' 376 ועוד.

18. שו"ע סי' תקס"ד ונו"כ.

19. שו"ע סי' תקס"ז ס"ב. 'ספר-המנהגים עמ' 1.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

מִמֶּנִּי אוֹלֵי אוֹכֵל נִפְתָּחוּ וְאֶגְרָשׁוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי יִדְעָתִי אֶת אֲשֶׁר־תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֹּאדָר יוֹאֵר: וְכַעַן אֵיתָא כַּעַן לוֹט לִי יֵת עֲמָא הֲדִין אָרִי תִקִּיף הוּא מִנִּי מָאִים אֲכַל לְאַתְקָא בֵּה קָרֵב וְאַתְרִכְנֵה מִן אֲרַעָא אָרִי יִדְעָנָא יֵת דִּי תִבְרָךְ מִבְּרַךְ וְדִי תִלוֹט לִיט: ה. וְיִלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקִסְמִים בִּידֵם וְיִבְאֹוּ אֶל־בִּלְעָם וְיִדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבַרִּי בָלָק: וְיִלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקִסְמִים בִּידֵם וְיִבְאֹוּ אֶל־בִּלְעָם וְיִדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבַרִּי בָלָק: וְאֲזָלוּ סָבִי מוֹאָב וְסָבִי מִדְּיָן וְקִסְמִיָּא בִּידֵיהוֹן וְאֵתוּ לֹות בִּלְעָם וּמִלִּילוּ עִמָּה פִתְגָמִי בָלָק: ה. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלֵּילָה וְהַשְּׁבִתִי אֶתְכֶם דְּבַר כְּאֲשֶׁר יִדְבֹּר יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׁרֵי־מוֹאָב עִם־בִּלְעָם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלֵּילָה וְהַשְּׁבִתִי אֶתְכֶם דְּבַר כְּאֲשֶׁר יִדְבֹּר יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׁרֵי־מוֹאָב עִם־בִּלְעָם: וְאָמַר לַהוֹן בִּיתוּ הֵכָא בְּלִילָא וְאַתְבּוּ יִתְכוֹן פִּתְגָמָא כְּמָא דִּי מִלִּיל יֵי עָמִי וְאוֹרִיכוּ רַבְרָבִי מוֹאָב עִם בִּלְעָם: ו. וַיִּבֹּא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וַיֹּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וְאֵתָא מִימַר מִן קָדָם יֵי לֹות בִּלְעָם וְאָמַר מִן גְּבֻרָא הָאֵלִין דְּעִמָּךְ: ז. וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק בְּנֵי־צֹפֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק בְּנֵי־צֹפֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי: וְאָמַר בִּלְעָם קָדָם יֵי בָלָק בֶּר צֹפֹר מֶלֶךְ דְּמוֹאָב שְׁלַח לֹותִי: י. הִנֵּה הָעָם הֵיכָא מִמְּצֹרִים וַיִּכֶם אֶת־עֵינֵי הָאָרֶץ עֲתִידָה לִכְהַן קְבֹה־לִי אֹתוֹ אוֹלֵי אוֹכֵל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגִרְשָׁתִּיו: הִנֵּה הָעָם הֵיכָא מִמְּצֹרִים וַיִּכֶם אֶת־עֵינֵי הָאָרֶץ עֲתִידָה לִכְהַן קְבֹה־לִי אֹתוֹ אוֹלֵי אוֹכֵל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגִרְשָׁתִּיו: הָא עֲמָא דִּי נִפְקַּ מִּמְּצֹרִים וְחִפְּא יֵת עֵין שְׁמָשָׁא דְּאֲרַעָא כַּעַן אֵיתָא לוֹט לִי יֵתָה מָאִים

ז. וַיֵּרָא בָלָק בְּנֵי־צֹפֹר אֶת כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֻמּוֹתָיו: וַיֵּרָא בָלָק בְּנֵי־צֹפֹר אֶת כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֻמּוֹתָיו: וְחִזָּא בָלָק בֶּר צֹפֹר יֵת כָּל דִּי עֲבַד יִשְׂרָאֵל לְאֻמּוֹרָאִי: ז. וַיִּגֹּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיִּקְּץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּגֹּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיִּקְּץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְדָחַל מוֹאָבָהּ מִן קָדָם עֲמָא לְחִדָּא אָרִי סָגִי הוּא וְעַקְתָּ לְמוֹאָבָהּ מִן קָדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ה. וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְּיָן עֲתִידָה יִלְחָכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־סְבִיבֵיתֵינוּ בְּלַחְדָּי הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה וּבָלָק בְּנֵי־צֹפֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְּעֵת הַהוּא: וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְּיָן עֲתִידָה יִלְחָכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־סְבִיבֵיתֵינוּ בְּלַחְדָּי הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה וּבָלָק בְּנֵי־צֹפֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְּעֵת הַהוּא: וְאָמַר מוֹאָב לְסָבִי מִדְּיָן כַּעַן יִשְׁיִצוֹן קָהָלָא יֵת כָּל סִתְרָנָא כְּמָא דְּמִלְחִיד תוֹרָא יֵת יְרוּקָא דְּחִקְלָא וּבָלָק בֶּר צֹפֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְּעֵדָנָא הַהִיא: ה. וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים אֶל־בִּלְעָם בְּנֵי־עֹזֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל־הַנֶּהָר אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹ לְקַרְאֵלּוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמְּצֹרִים הִנֵּה כֶּסֶף אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֵשֵׁב מִמּוֹלִי: וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים אֶל־בִּלְעָם בְּנֵי־עֹזֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל־הַנֶּהָר אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹ לְקַרְאֵלּוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמְּצֹרִים הִנֵּה כֶּסֶף אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֵשֵׁב מִמּוֹלִי: וַיִּשְׁלַח אֲזַגְדִּין לֹות בִּלְעָם בֶּר בְּעוֹר לְפִתוֹר אָרֶם דְּעַל פֶּרֶת אֲרַע בְּנֵי עַמּוֹ לְמִקְרִי לֵה לְמִימַר הָא עֲמָא נִפְקַּ מִּמְּצֹרִים הָא חִפְּא יֵת עֵין שְׁמָשָׁא דְּאֲרַעָא וְהוּא שְׂרִי מִלְּקַבְלִי: ז. וְעֲתִידָה לִכְהַן אֶרֶה־לִי אֶת־הָעָם הַזֶּה כִּי־עֲצוֹם הוּא מִמֶּנִּי אוֹכֵל נִפְתָּחוּ וְאֶגְרָשׁוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי יִדְעָתִי אֶת אֲשֶׁר־תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֹּאדָר יוֹאֵר: וְעֲתִידָה לִכְהַן אֶרֶה־לִי אֶת־הָעָם הַזֶּה כִּי־עֲצוֹם הוּא

אכל לאֲגָחָא בַּהּ קָרַב וְאַתְרַכְנֵהּ: י. וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים אֶל־בָּלְעָם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֹאֵר
אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
בָּלְעָם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֹאֵר אֶת־הָעָם כִּי
בָרוּךְ הוּא: וַאֲמַר יי לְבָלְעָם לֹא תִזַּל עִמָּהוֹן לֹא
תִלוֹט יָת עֲמָא אַרִי בָרִיךְ הוּא:

שני י. וַיָּקָם בָּלְעָם בִּפְקָר וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בָלָק
לְכוּ אֶל־אַרְצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לְתַתִּי לְהִלְךָ
עִמָּכֶם: וַיָּקָם בָּלְעָם בִּפְקָר וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בָלָק
לְכוּ אֶל־אַרְצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לְתַתִּי לְהִלְךָ
עִמָּכֶם: וְקָם בָּלְעָם בַּצָּפָא וַאֲמַר לְרַבְרָבִי בָלָק
אֲזִילוּ לְאַרְעֲכוֹן אַרִי לִית רַעְוָא קָדָם יי לְמִשְׁבָּקִי
לְמִזַּל עִמָּכוֹן: י. וַיִּקְוֹמוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ
אֶל־בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בָּלְעָם הִלְךָ עִמָּנוּ: וַיִּקְוֹמוּ
שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בָּלְעָם
הִלְךָ עִמָּנוּ: וְקָמוּ רַבְרָבִי מוֹאָב וְאִתּוֹ לִזֹּת בָּלָק
וַאֲמַרוּ סָרַב בָּלְעָם לְמַתִּי עִמָּנָא: ט. וַיִּסָּף עוֹד
בָּלָק שְׁלַח שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים מֵאַלְהָה: וַיִּסָּף
עוֹד בָּלָק שְׁלַח שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים מֵאַלְהָה:
וְאִסָּף עוֹד בָּלָק לְמִשְׁלַח רַבְרָבִין סְגִיָּאִין וַיִּקְרִינן
מֵאַלִּין: ט. וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה
אָמַר בָּלָק בֶּן־צְפּוֹר אֶל־נָא תִמְנַע מִהִלְךָ אֵלַי:
וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק
בֶּן־צְפּוֹר אֶל־נָא תִמְנַע מִהִלְךָ אֵלַי: וְאִתּוֹ לִזֹּת
בָּלְעָם וַאֲמַרוּ לֵה כְדָנָן אָמַר בָּלָק כִּי צְפּוֹר לֹא
כָעַן תִּתְּמַנַּע מִלְּמַתִּי לִזֹּת: י. כִּי־כִכְר אֲכַבְּדֶךָ
מֵאֵד וְכָל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלַי אַעֲשֶׂה וְלִכְהֶנָּא
קִבְהִלִּי אֵת הָעָם הַזֶּה: כִּי־כִכְר אֲכַבְּדֶךָ מֵאֵד
וְכָל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלַי אַעֲשֶׂה וְלִכְהֶנָּא קִבְהִלִּי
אֵת הָעָם הַזֶּה: אַרִי יִקְרָא אֲזִקְרֵנָּה לְחֻדָּא וְכָל דִּי
תִּימַר לִי אַעֲבֹד וְאִיתָא כָעַן לוֹט לִי יָת עֲמָא
הַדִּין: י. וַיַּעַן בָּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדִּי בָלָק
אִם־יִתְּנִי לִי בָלָק מְלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא
אוּכַל לַעֲבֹד אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת קִטְמָה

או גְּדוּלָּה: וַיַּעַן בָּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדִּי בָלָק
אִם־יִתְּנִי לִי בָלָק מְלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא
אוּכַל לַעֲבֹד אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת קִטְמָה או
גְּדוּלָּה: וְאַתָּב בָּלְעָם וַאֲמַר לַעֲבָדִי בָלָק אִם יִתֵּן
לִי בָלָק מְלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לִית לִי רְשׁוֹ
לְמַעֲבַר עַל גְּזֵרַת מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵי לְמַעֲבַד
זַעֲרָתָא או רַבְתָּא: י. וְעִתָּה שְׂבוּ נָא בֹהַ
גַּם־אַתֶּם הַלֵּילָה וְאַדְעָה מַה־יִּסָּף יְהוָה דְּבַר
עֲמִי: וְעִתָּה שְׂבוּ נָא בֹהַ גַּם־אַתֶּם הַלֵּילָה וְאַדְעָה
מַה־יִּסָּף יְהוָה דְּבַר עֲמִי: וְכָעַן אֹרִיכוּ כָעַן הִכָּא
אַף אִתּוֹן בְּלִילֵיא וְאַדַּע מָא יוֹסֵף יי לְמַלְלָא עֲמִי:
ב. וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בָּלְעָם לֵילָה וַיֹּאמֶר לוֹ
אִם־לִקְרָא לָךְ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לָךְ אִתָּם וְאַדַּ
אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר־אָדְבַר אֵלֶיךָ אִתּוֹ תַּעֲשֶׂה:
וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בָּלְעָם לֵילָה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־
לִקְרָא לָךְ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לָךְ אִתָּם וְאַדַּ
אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר־אָדְבַר אֵלֶיךָ אִתּוֹ תַּעֲשֶׂה: וְאַתָּא
מִימַר מִן קָדָם יי לְבָלְעָם בְּלִילֵיא וַאֲמַר לֵה אִם
לְמַקְרִי לָךְ אִתּוֹ גְּבַרְיָא קוּם אֲזַל עִמָּהוֹן וּבְרַם יָת
פְּתִגְמָא דִּי אַמְלִל עִמָּךְ יָתָה תַּעֲבֹד:

שליש כ. וַיָּקָם בָּלְעָם בִּפְקָר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־אַתְנֹ
וַיִּלְךָ עִם־שָׂרֵי מוֹאָב: וַיָּקָם בָּלְעָם בִּפְקָר וַיַּחֲבֹשׁ
אֶת־אַתְנֹ וַיִּלְךָ עִם־שָׂרֵי מוֹאָב: וְקָם בָּלְעָם בַּצָּפָא
וַיִּזְרֹ יָת אִתְנָה וְאֲזַל עִם רַבְרָבִי מוֹאָב: כ. וַיַּחֲרֹ
אֵף אֱלֹהִים כִּי־הוֹלִךָ הוּא וַיִּתְּנָב מִלְּאָךְ יְהוָה
בְּדֶרֶךְ לְשֹׁטְן לוֹ וְהוּא רַכֵּב עַל־אַתְנֹ וְשִׁנֵּי נַעֲרֵיו
עִמּוֹ: וַיַּחֲרֹאֵף אֱלֹהִים כִּי־הוֹלִךָ הוּא וַיִּתְּנָב
מִלְּאָךְ יְהוָה בְּדֶרֶךְ לְשֹׁטְן לוֹ וְהוּא רַכֵּב עַל־אַתְנֹ
וְשִׁנֵּי נַעֲרֵיו עִמּוֹ: וְתַקַּף רִגְזָא דִּי אַרִי אֲזַל הוּא
וְאַתְעַבַּד מִלְּאָכָא דִּי בְּאַרְחָא לְשֹׁטְן לֵה וְהוּא
רַכֵּב עַל אִתְנָה וְתִרְנִין עוֹלְמוֹהִי עִמָּה: כ. וְתִרְא
הָאִתּוֹן אֶת־מִלְּאָךְ יְהוָה נֶצֶב בְּדֶרֶךְ וְחִרְפּוֹ
שְׁלוּפָה בִּידּוֹ וְחִטְמָה הָאִתּוֹן מִן־הַדְּרֹךְ וְתִלְךָ בְּשִׁרְיָה
וַיִּדַּ בָּלְעָם אֶת־הָאִתּוֹן לְחַפְתָּה הַדְּרֹךְ: וְתִרְא

הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאָד יְהוָה נֶצֶב בְּדֶרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ וַתֵּט הָאֵתוֹן מִן־הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה וַיָּד בִּלְעָם אֶת־הָאֵתוֹן לְהַטִּיחַ הַדֶּרֶךְ: וַחֲזַת אֶתְנָא יֵת מִלְאָכָא דִּי מַעֲתַד בְּאַרְחָא וַחֲרָבָה שְׁלִיפָא בִידָה וְסִטָּת אֶתְנָא מִן אַרְחָא וְאִזְלַת בְּחַקְלָא וּמְחָא בִלְעָם יֵת אֶתְנָא לֹא־סִיּוּתָהּ לְאַרְחָא: כה. וַיַּעֲמֹד מִלְאָד יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים וְגֵר מִזָּה וְגֵר מִזָּה: וַיַּעֲמֹד מִלְאָד יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים גֵּר מִזָּה וְגֵר מִזָּה: וְקָם מִלְאָכָא דִּי בִשְׂבִיל כְּרָמִיָּא אֶתְרָא דְגִדְרָא מִכָּא וְגִדְרָא מִכָּא: כו. וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאָד יְהוָה וַתֵּלַחֵץ אֶל־הַקִּיר וַתֵּלַחֵץ אֶת־רִגְלָא בִלְעָם אֶל־הַקִּיר וַיִּסָּף לְחַבְתָּהּ: וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאָד יְהוָה וַתֵּלַחֵץ אֶל־הַקִּיר וַתֵּלַחֵץ אֶת־רִגְלָא בִלְעָם אֶל־הַקִּיר וַיִּסָּף לְחַבְתָּהּ: וַחֲזַת אֶתְנָא יֵת מִלְאָכָא דִּי וַאֲדַחַקַת לְכַתְלָא וַדַּחַקַת יֵת רִגְלָא דְבִלְעָם לְכַתְלָא וְאוֹסָף לְמַמְחָה: כז. וַיִּוֹסֵף מִלְאָד־יְהוָה עָבוֹר וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צָר אֲשֶׁר אֵין־דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאוֹל: וַיִּוֹסֵף מִלְאָד־יְהוָה עָבוֹר וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צָר אֲשֶׁר אֵין־דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאוֹל: וְאוֹסָף מִלְאָכָא דִּי לְמַעֲבַר וְקָם בְּאֵמֶר עַק דִּי לִית אֲרַח לְמִסְטִי לִימִינָא וְלִסְמָלָא: כח. וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאָד יְהוָה וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיַּחֲרִי־אָף בִּלְעָם וַיָּד אֶת־הָאֵתוֹן בְּמַקְל: וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאָד יְהוָה וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיַּחֲרִי־אָף בִּלְעָם וַיָּד אֶת־הָאֵתוֹן בְּמַקְל: וַחֲזַת אֶתְנָא יֵת מִלְאָכָא דִּי וַרְבַּעַת תַּחוֹת בִּלְעָם וַתַּקֵּף רִגְזָא דְבִלְעָם וּמְחָא יֵת אֶתְנָא בְּחִטְרָא: כט. וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת־פִּי הָאֵתוֹן וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מַה־עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים: וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת־פִּי הָאֵתוֹן וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מַה־עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים: וַיִּפְתַּח יֵת פּוּמָא דְאֶתְנָא וַאֲמַרְתָּ לְבִלְעָם מַה עֲבַדִּית לָךְ אֲרִי מַחִיתָנִי דְנָן תֵּלַת זְמַנִּין: כ. וַיֹּאמֶר

בִּלְעָם לְאֵתוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לוֹ יִשְׁחָרֵב בְּיָדִי כִּי עָתָה הִרְגַּתִּיד: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְאֵתוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לוֹ יִשְׁחָרֵב בְּיָדִי כִּי עָתָה הִרְגַּתִּיד: וַאֲמַר בִּלְעָם לְאֶתְנָא אֲרִי חִיכַתָּ בִּי אִלּוּ פוֹן אֵית חֲרָבָא בְּיָדִי אֲרִי כַעַן קִטְלִיתִיד: ל. וַתֹּאמֶר הָאֵתוֹן אֶל־בִּלְעָם הֲלוֹא אֲנִכִּי אֶתְנָדְ אֲשֶׁר־רַכְבַּת עָלִי מַעֲוֹדְךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה הֵהֱסֵפִן הַסִּפְנָתִי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה וַיֹּאמֶר לָא: וַתֹּאמֶר הָאֵתוֹן אֶל־בִּלְעָם הֲלוֹא אֲנִכִּי אֶתְנָדְ אֲשֶׁר־רַכְבַּת עָלִי מַעֲוֹדְךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה הֵהֱסֵפִן הַסִּפְנָתִי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה וַיֹּאמֶר לָא: וַאֲמַרְתָּ אֶתְנָא לְבִלְעָם הֲלָא אֲנָא אֶתְנָדְ דִּי רַכְבַּתָּ עָלִי מִדְּאִיתָךְ עַד יוֹמָא הַדִּין חֲמִילָךְ אֲלִיפְנָא לְמַעֲבַד לָךְ כְּדִין וַאֲמַר לָא: לא. וַיִּגַּל יְהוָה אֶת־עֵינָיו בִּלְעָם וַיֵּרָא אֶת־מִלְאָד יְהוָה נֶצֶב בְּדֶרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַיִּקַּד וַיִּשְׁתַּחוּ לְאִפְּיוֹ: וַיִּגַּל יְהוָה אֶת־עֵינָיו בִּלְעָם וַיֵּרָא אֶת־מִלְאָד יְהוָה נֶצֶב בְּדֶרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַיִּקַּד וַיִּשְׁתַּחוּ לְאִפְּיוֹ: וַיִּגַּל יֵת עֵינָיו בִּלְעָם וַחֲזַת יֵת מִלְאָכָא דִּי מַעֲתַד בְּאַרְחָא וַחֲרָבָה שְׁלִיפָא בִידָה וְכַרְע וְסָגִיד לְאַפּוּהִי: לב. וַיֹּאמֶר אֱלִיּוֹ מִלְאָד יְהוָה עַל־מָה הִכִּיתָ אֶת־אֶתְנָדְ זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים הִנֵּה אֲנִכִּי יֵצְאֵתִי לְשִׁטֹּן כִּי־יִרֵט הַדֶּרֶךְ לְנִגְדִי: וַיֹּאמֶר אֱלִיּוֹ מִלְאָד יְהוָה עַל־מָה הִכִּיתָ אֶת־אֶתְנָדְ זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים הִנֵּה אֲנִכִּי יֵצְאֵתִי לְשִׁטֹּן כִּי־יִרֵט הַדֶּרֶךְ לְנִגְדִי: וַאֲמַר לָהּ מִלְאָכָא דִּי עַל מָא מַחַתָּא יֵת אֶתְנָדְ דְנָן תֵּלַת זְמַנִּין הָא אֲנָא נִפְקִית לְמִסְטָן אֲרִי גְלִי קְדָמִי דְאֵת רַעִי לְמִזְל בְּאַרְחָא לְקַבְלִי: לד. וַתֵּרָאֵנִי הָאֵתוֹן וַתֵּט לְפָנֶי זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים אוֹלִי נִטְתָּה מִפְּנֵי כִּי עָתָה גַּם־אֲתַכָּה הִרְגַּתִּי וְאוֹתָהּ הִחַיִּיתִי: וַתֵּרָאֵנִי הָאֵתוֹן וַתֵּט לְפָנֶי זֶה שְׁלֹשׁ רִגְלִים אוֹלִי נִטְתָּה מִפְּנֵי כִּי עָתָה גַּם־אֲתַכָּה הִרְגַּתִּי וְאוֹתָהּ הִחַיִּיתִי: וַחֲזַתִּי אֶתְנָא וְסִטָּת מִן קְדָמִי דְנָן תֵּלַת זְמַנִּין אִלּוּ פוֹן לָא סִטָּת מִן קְדָמִי אֲרִי כַעַן אֵף

יָתֵךְ קִטְלִית וַיְתֵה קִימִית: **ז.** וַיֹּאמֶר בִּלְעָם
 אֶל־מִלְאָךְ יְהוָה חֲמֹאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה
 נֹצֵב לִקְרָאתִי בַדֶּרֶךְ וְעַתָּה אִם־רָע בְּעֵינֶיךָ
 אֲשׁוּבָה לִי: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־מִלְאָךְ יְהוָה
 חֲמֹאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה נֹצֵב לִקְרָאתִי
 בַּדֶּרֶךְ וְעַתָּה אִם־רָע בְּעֵינֶיךָ אֲשׁוּבָה לִי: וְאָמַר
 בִּלְעָם לְמִלְאָכָא דִּי חֲבִית אָרִי לֹא יָדַעִית דִּי אַתָּ
 מַעֲתֵד לְקַדְמוּתִי בְּאַרְחָא וּכְעַן אִם בִּיש בְּעֵינֶיךָ
 אֲתוּב לִי: **ח.** וַיֹּאמֶר מִלְאָךְ יְהוָה אֶל־בִּלְעָם לֵךְ
 עִם־הָאֲנָשִׁים וְאַפֶּס אֶת־הַדֶּבֶר אֲשֶׁר־אָדַבֵּר
 אֵלֶיךָ אֲתוּ תְדַבֵּר וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־שְׁרֵי בָלָק:
 וַיֹּאמֶר מִלְאָךְ יְהוָה אֶל־בִּלְעָם לֵךְ עִם־הָאֲנָשִׁים
 וְאַפֶּס אֶת־הַדֶּבֶר אֲשֶׁר־אָדַבֵּר אֵלֶיךָ אֲתוּ תְדַבֵּר
 וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־שְׁרֵי בָלָק: וְאָמַר מִלְאָכָא דִּי
 לְבִלְעָם אִזֵּל עִם גְּבֻרָא וּלְחֹד יֵת פִּתְגָמָא דִּי
 אֲמַלֵּל עִמָּךְ יִתָּה תַמְלִל וְאִזֵּל בִּלְעָם עִם רַבְרָבִי
 בָּלָק: **ט.** וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי בָא בִלְעָם וַיֵּצֵא
 לִקְרָאתוֹ אֶל־עִיר מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־גְּבוּל אֲרָן
 אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הַגְּבוּל: וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי בָא בִלְעָם
 וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ אֶל־עִיר מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־גְּבוּל אֲרָן
 אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הַגְּבוּל: וַיִּשְׁמַע בָּלָק אֲרִי אֶתָּא בִלְעָם
 וַנִּפֶק לְקַדְמוּתָהּ לְקֶרְתָּא דְּמוֹאָב דִּי עַל תַּחוּם
 אֲרָנוֹן דִּי בִסְטֵר תַּחוּמָא: **י.** וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
 בִּלְעָם הֲלֹא שָׁלַח שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לִקְרֹא־לְךָ
 לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ אֵלַי הָאֲמַנָּם לֹא אוּכַל בַּבֶּרֶךְ:
 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם הֲלֹא שָׁלַח שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
 לִקְרֹא־לְךָ לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ אֵלַי הָאֲמַנָּם לֹא אוּכַל
 בַּבֶּרֶךְ: וְאָמַר בָּלָק לְבִלְעָם הֲלֹא מִשְׁלַח שְׁלַחִית
 לְוַתְךָ לְמִקְרִי לָךְ לָמָּה לֹא אֶתִּיתָא לְוַתִּי
 הַבְּקוּשָׁטָא הַזֶּה וַיֹּתָא אָמַר לִית אָנָּה זָכִיל לִיקְרוּתְךָ:
יא. וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הִנֵּה־בָאתִי אֵלֶיךָ
 עֲתָה הִכָּל אוּכַל דֶּבֶר מֵאוּמָה הַדֶּבֶר אֲשֶׁר
 יִשִּׁים אֱלֹהִים בְּפִי אֲתוּ אֲדַבֵּר: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם
 אֶל־בָּלָק הִנֵּה־בָאתִי אֵלֶיךָ עֲתָה הִכָּל אוּכַל דֶּבֶר

מֵאוּמָה הַדֶּבֶר אֲשֶׁר יִשִּׁים אֱלֹהִים בְּפִי אֲתוּ
 אֲדַבֵּר: וְאָמַר בִּלְעָם לְבָלָק הֲאֵתִיתִי לְוַתְךָ כְּעַן
 חֲמִיכַל יִכְלָא לְמַלְלָא מִדְּעַם פִּתְגָמָא דִּישׁוּי יִי
 בְּפוּמִי יִתָּה אֲמַלֵּל:

רביעי **יב.** וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת
 חֲצוֹת: וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֲצוֹת:
 וְאִזֵּל בִּלְעָם עִם בָּלָק וְאֲתוּ לְקִרְיַת מְחוֹזוֹהִי:
יג. וַיִּזְבַּח בָּלָק בֶּקָר וַצֹּאן וַיִּשְׁלַח לְבִלְעָם
 וְלִשְׂרָיִם אֲשֶׁר אֲתוּ: וַיִּזְבַּח בָּלָק בֶּקָר וַצֹּאן וַיִּשְׁלַח
 לְבִלְעָם וְלִשְׂרָיִם אֲשֶׁר אֲתוּ: וַיָּבֹס בָּלָק תּוֹרִין וְעַן
 וַיִּשְׁלַח לְבִלְעָם וּלְרַבְרָבָא דִּי עֲמָה: **יד.** וַיְהִי
 בַּבֶּקָר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָמֹת בָּעַל
 וַיֵּרָא מִשָּׁם קֶצֶה הָעָם: וַיְהִי בַּבֶּקָר וַיִּקַּח בָּלָק
 אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָמֹת בָּעַל וַיֵּרָא מִשָּׁם קֶצֶה
 הָעָם: וַחֲוָה בַצִּפְרָא וַדְּבֵר בָּלָק יֵת בִּלְעָם וְאַסְקָה
 לְרַמַּת דְּחַלְתָּהּ וַחֲוָה מִתְּמָן קִצַּת מִן עֲמָה:
טו. וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בֹוֶה שְׂבָעָה
 מִזִּבְחֹת וַהֲכֵן לִי בֹוֶה שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה
 אִילִּים: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בֹוֶה שְׂבָעָה
 מִזִּבְחֹת וַהֲכֵן לִי בֹוֶה שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה אִילִּים:
 וְאָמַר בִּלְעָם לְבָלָק בְּנֵה לִי הֵכָא שְׂבָעָא מִדְּבַחִין
 וְאַתְקֵן לִי הֵכָא שְׂבָעָא תּוֹרִין וְשְׂבָעָא דְּכִרְיִין:
טז. וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק
 וּבִלְעָם פֶּר וְאִיל בַּמִּזְבֵּחַ: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פֶּר וְאִיל בַּמִּזְבֵּחַ: וַעֲבַד
 בָּלָק כֵּמָּה דִּי מַלִּיל בִּלְעָם וְאַסְקָ בָּלָק וּבִלְעָם תּוֹר
 וַדְּבֵר עַל כָּל מִדְּבַחָא: **יז.** וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק
 הַתִּינִיצֵב עַל־עֲלֵתְךָ וְאַלְכָּה אוֹלִי יִקְרָה יְהוָה
 לִקְרָאתִי וַדְּבֵר מִה־יִּרְאָנִי וַהֲגִדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ
 שְׂפִי: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק הַתִּינִיצֵב עַל־עֲלֵתְךָ
 וְאַלְכָּה אוֹלִי יִקְרָה יְהוָה לִקְרָאתִי וַדְּבֵר מִה־יִּרְאָנִי
 וַהֲגִדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שְׂפִי: וְאָמַר בִּלְעָם לְבָלָק
 אֲתַעֲתֵד עַל עֲלֵתְךָ וְאִיהֶךָ מְאִים יַעֲרַע מִימֵר מִן
 קֶדָם יִי לְקַדְמוּתִי וּפִתְגָמָא דִּיחֲזוֹנִי וְאַחֲוִי לָךְ

וְאָזַל יְחִידִי: ה. וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו אֶת־שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עֲרֹכְתִי וְאָעַל פֶּר
 וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ: וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אֶת־שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עֲרֹכְתִי וְאָעַל פֶּר וָאֵיל
 בַּמִּזְבֵּחַ: וַעֲרַע מִימֶר מִן קֶדֶם יי לֹת בִּלְעָם וַאֲמַר
 לָהּ יְת שִׁבְעָא מִדְּבַחִין סְדֵרִית וְאַסְקִית תּוֹר וְדָכַר
 עַל כָּל מִדְּבַחָא: ה. וַיֵּשֶׁם יְהוָה דְּבַר בְּפִי בִלְעָם
 וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בִּלְק וְכֹה תִדְבֹּר: וַיֵּשֶׁם יְהוָה
 דְּבַר בְּפִי בִלְעָם וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בִּלְק וְכֹה תִדְבֹּר:
 וְשׁוּי יי פִתְגָמָא בְּפִי בִלְעָם וַאֲמַר תּוֹב לֹת
 בִּלְק וְכִדְיִן תִּמְלִל: ו. וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נֹצֵב
 עַל־עֲלֹתוֹ הוּא וְכָל־שָׂרֵי מוֹאָב: וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה
 נֹצֵב עַל־עֲלֹתוֹ הוּא וְכָל־שָׂרֵי מוֹאָב: וְתָב לֹתָהּ
 וְהָא מַעֲתֵד עַל עֲלֹתָהּ הוּא וְכָל רַבְרָבֵי מוֹאָב:
 ו. וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר מִן־אֲרָם יִנְחֲנִי בִלְק
 מִלֶּד־מוֹאָב מִהֲרִיר־קֶדֶם לְכֹה אֶרְהֶ־לִּי יַעֲקֹב
 וְלִכְּהָ זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל: וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר מִן־אֲרָם
 יִנְחֲנִי בִלְק מִלֶּד־מוֹאָב מִהֲרִיר־קֶדֶם לְכֹה אֶרְהֶ־לִּי
 יַעֲקֹב וְלִכְּהָ זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל: וְנִטַּל מִתְּלָה וַאֲמַר מִן
 אֲרָם דִּבְרַנִּי בִלְק מִלְּפָא דְּמוֹאָב מְטוֹרִי מְדִינָתָא
 אִיתָא לֹוט לִי יַעֲקֹב וְאִיתָא תְּרַךְ לִי יִשְׂרָאֵל:
 ה. מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם
 יְהוָה: מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם
 יְהוָה: מָה אֲזַעֵם לֹא לִטִּיָּה אֵל וּמָה אֲתִרְכָּה
 דְּלֹא תִרְכָּה יי: ט. כִּי־מֵרָאשׁ צָרִים אֲרָאֲנוּ
 וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנוּ הִנֵּעַם לְבָדָד יִשְׁפֹּן וּבִגּוּיִם
 לֹא יִתְחַשְּׁב: כִּי־מֵרָאשׁ צָרִים אֲרָאֲנוּ וּמִגְבָּעוֹת
 אֲשׁוּרָנוּ הִנֵּעַם לְבָדָד יִשְׁפֹּן וּבִגּוּיִם לֹא יִתְחַשְּׁב:
 אַרִי מְרִישׁ טוֹרִיא חֲזִיתָהּ וּמִרְמָתָא סְכִיתָהּ הָא
 עָמָא בְּלַחְדִּיהוֹן עֲתִידִין דִּי־חֲסוֹנוֹן עֲלָמָא
 וּבַעֲמָמִיא לֹא יִתְדַנּוּן גְּמִירָא: י. מִי מִנְּהָ עֶפְרַי
 יַעֲקֹב וּמִסְפֵּר אֶת־רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל תְּמֹת נַפְשֵׁי מוֹת
 יִשְׂרָאֵל וְתִהִי אַחֲרִיתִי כְּמֹהוּ: מִי מִנְּהָ עֶפְרַי יַעֲקֹב
 וּמִסְפֵּר אֶת־רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל תְּמֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל

וְתִהִי אַחֲרִיתִי כְּמֹהוּ: מִן יִיכּוֹל לְמַמְנֵי דְּעֲדָקִיא
 דְּבֵית יַעֲקֹב דְּאִמִּיר עֲלֵיהוֹן יִסְגּוֹן כְּעַפְרָא דְּאֶרְעָא
 אוּ תְּדָא מֵאֲרַבַּע מִשְׁרִיתָא דִּישְׂרָאֵל תְּמֹת נַפְשֵׁי
 מוֹתָא דְּקִשְׁיטוּהִי וְיִהִי סוֹפִי כְּפֹתֵהוֹן: יא. וַיֹּאמֶר
 בִּלְק אֶל־בִּלְעָם מָה עֲשִׂיתָ לִּי לְקֹב אִיבִי
 לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכָתְךָ בְּרַךְ: וַיֹּאמֶר בִּלְק אֶל־
 בִּלְעָם מָה עֲשִׂיתָ לִּי לְקֹב אִיבִי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה
 בִּרְכָתְךָ בְּרַךְ: וַאֲמַר בִּלְק לְבִלְעָם מָה עֲבַדְתָּ לִּי
 לְמִילַט סְנַאי דִּבְרִיתִיךָ וְהָא בְּרַכָּא מִבְּרַכַת לְהוֹן:
 יב. וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אִתְּ אֲשֶׁר יֵשִׁים יְהוָה בְּפִי
 אֹתוֹ אֲשֶׁמֹּר לְדָבָר: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אִתְּ אֲשֶׁר
 יֵשִׁים יְהוָה בְּפִי אֹתוֹ אֲשֶׁמֹּר לְדָבָר: וְאֵתָב וַאֲמַר
 הֲלֹא יְת דִּישׁוּי יי כְּפֹמוֹי יְתָה אֲשֶׁר לְמִלְלָא:
 חֲמִישִׁי יג. וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּלְק לֶד־נָא אֲתִי אֶל־
 מְקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֲנוּ מִשְׁם אַפְסָא קִצְחוּ
 תִּרְאֶה וְכֹלוּ לֹא תִרְאֶה וְקִבְנוּ־לִי מִשְׁם: וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו בִּלְק לֶד־נָא אֲתִי אֶל־מְקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר
 תִּרְאֲנוּ מִשְׁם אַפְסָא קִצְחוּ תִּרְאֶה וְכֹלוּ לֹא תִרְאֶה
 וְקִבְנוּ־לִי מִשְׁם: וַאֲמַר לָהּ בִּלְק אִיתָא כְּעַן עָמִי
 לְאַתֵּר אַחֲרִין דְּתַחְזוּנָה מִתְּמָן לַחֲדוֹד קִצְתָּהּ תַּחְזִי
 וְכֹלָה לֹא תַחְזִי וְתִלּוּטָה לִי מִתְּמָן: יד. וַיִּקְחֵהוּ
 שְׂדֵה צִפִּים אֶל־רֹאשׁ הַפְּסָגָה וַיִּבֶן שִׁבְעָה
 מִזְבְּחֹת וַיַּעַל פֶּר וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ: וַיִּקְחֵהוּ שְׂדֵה
 צִפִּים אֶל־רֹאשׁ הַפְּסָגָה וַיִּבֶן שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וַיַּעַל
 פֶּר וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ: וַדְּבִרָה לְחַקֵּל סְכוּתָא לְרִישׁ
 רְמָתָא וּבְנָא שִׁבְעָא מִדְּבַחִין וְאַסְקֵי תּוֹר וְדָכַר עַל
 כָּל מִדְּבַחָא: ט. וַיֹּאמֶר אֶל־בִּלְק הִתְיַצֵּב כֹּה
 עַל־עֲלֹתֶךָ וְאִנְכִי אֶקְרָה כֹּה: וַיֹּאמֶר אֶל־בִּלְק
 הִתְיַצֵּב כֹּה עַל־עֲלֹתֶךָ וְאִנְכִי אֶקְרָה כֹּה: וַאֲמַר
 לְבִלְק אֲתַעֲתֵד הָכָא עַל עֲלֹתֶךָ וְאִנְכִי אֲתַמְטִי עַד
 כָּא: ט. וַיִּקָּר יְהוָה אֶל־בִּלְעָם וַיֵּשֶׁם דְּבַר בְּפִיו
 וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בִּלְק וְכֹה תִדְבֹּר: וַיִּקָּר יְהוָה
 אֶל־בִּלְעָם וַיֵּשֶׁם דְּבַר בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בִּלְק
 וְכֹה תִדְבֹּר: וַעֲרַע מִימֶר מִן קֶדֶם יי לְבִלְעָם וְשׁוּי

צָבֹן דִּי־יֵטֵב לְדָבִית יַעֲקֹב וְאָף לֹא קִסְמָא רַעַן
 בְּרֻבּוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּעֵדֶן יִתְאַמֵּר לִיעֲקֹב
 וְלִישְׂרָאֵל מֶה עָבַד אֱלֹהָא: כה. הֵן־עַם בְּלָבִיא
 יָקוֹם וְכֹאֲרִי יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאֱכַל טֶרֶף
 וְדַם־חַלְלִים יִשְׁתֶּה: הֵן־עַם בְּלָבִיא יָקוֹם וְכֹאֲרִי
 יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאֱכַל טֶרֶף וְדַם־חַלְלִים
 יִשְׁתֶּה: הא עָמָא כְּלִיתָא שְׂרִי וְכֹאֲרִיא יִתְנַשֵּׁל לֹא
 יִשְׂרִי בְּאַרְעָה עַד דִּיקְטוּל קְטוּל וְנִכְסֵי עַמְמָא
 יִירֶת: כה. וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלְעָם גַּם־קָב לֹא
 תִּסְכְּבוּ גַם־בֶּרֶךְ לֹא תִּבְרַכְנוּ: וַיֹּאמֶר בָּלָק
 אֶל־בָּלְעָם גַּם־קָב לֹא תִּסְכְּבוּ גַם־בֶּרֶךְ לֹא תִּבְרַכְנוּ:
 וַאֲמַר בָּלָק לְבָלְעָם אֵף מִיֵּלֵט לֹא תִּלְוִטְנוֹן אֵף
 בֶּרֶכָא לֹא תִּבְרַכְנוּ: כה. וַיַּעַן בָּלְעָם וַיֹּאמֶר
 אֶל־בָּלָק הֲלֹא דִּבְרַתִּי אֱלִידָא לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־
 יִדְבֹּר יְהוָה אֹתוֹ אֶעֱשֶׂה: וַיַּעַן בָּלְעָם וַיֹּאמֶר
 אֶל־בָּלָק הֲלֹא דִּבְרַתִּי אֱלִידָא לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־יִדְבֹּר
 יְהוָה אֹתוֹ אֶעֱשֶׂה: וְאַתָּה בָּלְעָם וַאֲמַר לְבָלָק
 הֲלֹא מַלְלִית עִמָּךְ לְמִימַר כָּל דִּי יִמְלַל יִי יִתֵּה
 אָעֲבַד:

שיי כה. וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלְעָם לְכֹה־נָא אֶקְחָךְ
 אֶל־מְקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים
 וְקִבְּתוּ לִי מִשָּׁם: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלְעָם לְכֹה־נָא
 אֶקְחָךְ אֶל־מְקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים
 וְקִבְּתוּ לִי מִשָּׁם: וַאֲמַר בָּלָק לְבָלְעָם אֵיתָא כְּעַן
 אֲדִבְרִנָךְ לְאַתֵּר אַחֲרָן מֵאִים יְהִי רַעְוָא מִן קֳדָם יִי
 וְתִלְוִטָה לִי מִתַּפָּן: כה. וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בָּלְעָם
 רֹאשׁ הַפְּעוּר הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן: וַיִּקַּח
 בָּלָק אֶת־בָּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוּר הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי
 הַיְשִׁימוֹן: וַיְדַבֵּר בָּלָק יְת בָּלְעָם רִישׁ רַמְתָּא
 דְּמִסְתַּכֵּיא עַל אַפֵּי בֵית יְשִׁימוֹן: כה. וַיֹּאמֶר
 בָּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בֹזָה שְׂבָעָה מִזְבְּחָת
 וְהִכֵּן לִי בֹזָה שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִם:
 וַיֹּאמֶר בָּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בֹזָה שְׂבָעָה מִזְבְּחָת
 וְהִכֵּן לִי בֹזָה שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִם: וַאֲמַר

פִּתְגָמָא בְּפֻמָּה וַאֲמַר תוֹב לָוֶה בָּלָק וְכִדְּיִן
 תִּמְלַל: י. וַיָּבֹא אֵלָיו וְהָנוּ נֹצֵב עַל־עֲלֹתוֹ וְשָׂרִי
 מוֹאָב אֹתוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ בָּלָק מַה־דִּבֶּר יְהוָה: וַיָּבֹא
 אֵלָיו וְהָנוּ נֹצֵב עַל־עֲלֹתוֹ וְשָׂרִי מוֹאָב אֹתוֹ וַיֹּאמֶר
 לוֹ בָּלָק מַה־דִּבֶּר יְהוָה: וְאַתָּה לָוֶה וְהוּא מַעֲתַד
 עַל עֲלֹתָה וְכִרְכְּבִי מוֹאָב עִמָּה וַאֲמַר לֵה בָּלָק מָא
 מְלִיל יִי: יח. וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר קוֹם בָּלָק
 וְשִׁמְעֵה הַאֲזִינָה עֲדִי בְּנֹו צֶפֶר: וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר
 קוֹם בָּלָק וְשִׁמְעֵה הַאֲזִינָה עֲדִי בְּנֹו צֶפֶר: וַיִּנְטַל
 מִתְּלָה וַאֲמַר קוֹם בָּלָק וְשִׁמְעֵה אֲצִית לְמִימְרֵי בֶר
 צֶפֶר: יט. לֹא אִישׁ אֶל וְיִכְזֹּב וּבִן־אָדָם וְיִתְנַחֵם
 הֵהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדָבָר וְלֹא יְקִימֶנָה: לֹא
 אִישׁ אֶל וְיִכְזֹּב וּבִן־אָדָם וְיִתְנַחֵם הֵהוּא אָמַר וְלֹא
 יַעֲשֶׂה וְדָבָר וְלֹא יְקִימֶנָה: לֹא כְּמִלִּי בְּנִי אֲנִישָׁא
 מִימַר אֱלֹהָא בְּנִי אֲנִישָׁא אֲמַרִין וּמְכַדְבִין וְאֵף לֹא
 כְּעוֹבְדֵי בְּנִי כִּשְׂרָא דִי אֲנֹון גְּזָרִין לְמַעַבְדַּ וְתִיבִין
 וּמִתְמַלְכִין דִּהוּא אָמַר וְעַבְד וְכָל מִימְרָה מִתְקִים:
 כ. הִנֵּה בֶרֶךְ לְקַחְתִּי וּבֶרֶךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָה: הִנֵּה
 בֶרֶךְ לְקַחְתִּי וּבֶרֶךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָה: הא בִּרְכֹן
 קִבְּלִית וְאַבְרַכְנָה לִישְׂרָאֵל וְלֹא אָתָּה בִּרְכַתִּי מִנָּה:
 כא. לֹא־הִבִּיט אֲנוֹן בְּעֵקֶב וְלֹא־רָאָה עָמַל
 בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מַלְךְ בּוֹ:
 לֹא־הִבִּיט אֲנוֹן בְּעֵקֶב וְלֹא־רָאָה עָמַל בְּיִשְׂרָאֵל
 יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מַלְךְ בּוֹ: אִסְתַּפְּלִית
 לִית פְּלַחִי גְלוּלִין בְּדָבִית יַעֲקֹב וְאֵף לֹא עָבְדִי
 לֹאוֹת שְׁקַר בְּיִשְׂרָאֵל מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵהוֹן
 בְּסַעֲדָהוֹן וּשְׂכִינַת מַלְכָּהוֹן בִּינִיהוֹן: כה. אֶל
 מוֹצִיאִים מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפַת רֹאם לוֹ: אֶל
 מוֹצִיאִים מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפַת רֹאם לוֹ: אֱלֹהֵה
 דְּאַפְקִנּוֹן מִמִּצְרַיִם תְּקַפָּא וְרוּמָא דִּילָה: כה. כִּי
 לֹא־נִחַשׁ בְּעֵקֶב וְלֹא־קִסַּם בְּיִשְׂרָאֵל כְּעַת
 יֹאמֶר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה־פִּעֵל אֶל: כִּי
 לֹא־נִחַשׁ בְּעֵקֶב וְלֹא־קִסַּם בְּיִשְׂרָאֵל כְּעַת יֹאמֶר
 לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה־פִּעֵל אֶל: אַרִי לֹא נַחֲשִׂיא

בלעם לכלק בנה לי הכא שבִּעֲא מדִּבְחִין וְאַתְּקִין
 לי הכא שבִּעֲא תורִין וְשִׁבְעֲא דִכְרִין: ה. וַיַּעַשׂ
 בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בִּלְעָם וַיַּעַל פֶּר וְאִיל בַּמִּזְבֵּחַ:
 וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בִּלְעָם וַיַּעַל פֶּר וְאִיל
 בַּמִּזְבֵּחַ: וַעֲבַד בָּלָק כְּמֵא דִּי אָמַר בִּלְעָם וְאַסֵּק
 תּוֹר וְדִכְר עַל כָּל מִדְּבַחָא: א. וַיֵּרָא בִלְעָם כִּי
 טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לִבְרַךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הִלְךְ
 בְּפִעֲם־בְּפִעֲם לִקְרֹאת נְחֹשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל־
 הַמִּדְבָּר פָּנָיו: וַיֵּרָא בִלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה
 לִבְרַךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הִלְךְ בְּפִעֲם־בְּפִעֲם לִקְרֹאת
 נְחֹשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל־הַמִּדְבָּר פָּנָיו: וַחֲזָא בִלְעָם אֲרִי
 חֲקִין גָּדָם יֵי לִבְרַכָּא יֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלְךְ כְּזִמֵּן
 בְּזִמֵּן אֲלֵהֶן לְקַדְמוֹת נְחֹשִׁיא וְשׁוּי לַמִּדְבָּרָא
 אַפּוּהִי: ג. וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־
 יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְמוֹ וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים:
 וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן
 לְשִׁבְמוֹ וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: וַזָּקַף בִּלְעָם יֵת
 עֲנוּהִי וַחֲזָא יֵת יִשְׂרָאֵל שָׁרֹן לְשִׁבְטוֹהִי וְיִשְׁרַת
 עֲלוּהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן גָּדָם יֵי: ד. וַיֵּשֶׂא מִשְׁלֹ
 וַיֹּאמֶר נֹאם בִּלְעָם בְּנֹו כְּעֹר וְנֹאם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם
 הָעֵין: וַיֵּשֶׂא מִשְׁלֹ וַיֹּאמֶר נֹאם בִּלְעָם בְּנֹו כְּעֹר
 וְנֹאם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין: וַנִּטַּל מִתְּלָה וְאָמַר אִמֵּר
 בִּלְעָם בְּרָה בְּעוֹר וְאָמַר גִּבֹּרָא דְשִׁפּוּר חֲזִי:
 ה. נֹאם שְׁמַע אֲמִרִי־אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה
 נָפֹל וּגְלֹוי עֵינַיִם: נֹאם שְׁמַע אֲמִרִי־אֵל אֲשֶׁר
 מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה נָפֹל וּגְלֹוי עֵינַיִם: אִמֵּר דְשִׁמְע
 מִימֵר מִן גָּדָם אֵל וַחֲזִי מִן גָּדָם שְׂדֵי חֲזִי שְׂכִיב
 וּמִתְגַּלִּי לָהּ: ה. מִה־טֹּבוֹ אֶהְלִיד יַעֲקֹב
 מִשְׁבְּנִיתִיד יִשְׂרָאֵל: מִה־טֹּבוֹ אֶהְלִיד יַעֲקֹב
 מִשְׁבְּנִיתִיד יִשְׂרָאֵל: מָא טְבָא אַרְעָךְ יַעֲקֹב בֵּית
 מִישְׁרִיד יִשְׂרָאֵל: ו. בְּנִחָלִים נָטְוִי כְּגִנַּת עָלִי
 נְהָר כְּאֶהְלִים נָטַע יְהוָה כְּאֶרְוִים עַל־מַיִם:
 בְּנִחָלִים נָטְוִי כְּגִנַּת עָלִי נְהָר כְּאֶהְלִים נָטַע יְהוָה
 כְּאֶרְוִים עַל־מַיִם: כְּנַחֲלִין דְּמִדְּבָרִין כְּגִנַּת שְׁקִיָּא

דַּעַל פֶּרֶת כְּבוֹסִמְיָא דְנִצִּיב יֵי כְּאַרְזִין דְנִצִּיבִין עַל
 מִיָּא: ז. וַיִּלְמִיּוּ מִדְּלֹו וּזְרַעוּ בְּמַיִם רַבִּים
 וַיִּרְם מֵאֲנַגַּל מִלְכּוֹ וַתִּנְשֵׂא מִלְכָּתוֹ: וַיִּלְמִיּוּ
 מִדְּלֹו וּזְרַעוּ בְּמַיִם רַבִּים וַיִּרְם מֵאֲנַגַּל מִלְכּוֹ וַתִּנְשֵׂא
 מִלְכָּתוֹ: יסְגִי מִלְכָּא דִּיתְרַבָּא מִבְּנוּהִי וַיִּשְׁלוּט
 בְּעַמְּמִין סִגִּיאִין וַיִּתְקוּף מֵאֲנַגַּל מִלְכָּה וַתִּתְנַטַּל
 מִלְכוּתָהּ: ח. אֵל מוֹצִיאֵא מִמְּצָרִים כְּתוּעַפֶּת
 רָאם לֹו יֹאכֹל גּוֹיִם צָרִיו וַעֲצֻמַּתִּיהֶם יִגְרֵם
 וַחֲצִיו יִמְחֹץ: אֵל מוֹצִיאֵא מִמְּצָרִים כְּתוּעַפֶּת רָאם
 לֹו יֹאכֹל גּוֹיִם צָרִיו וַעֲצֻמַּתִּיהֶם יִגְרֵם וַחֲצִיו יִמְחֹץ:
 אֱלֹהָא דְאַפְקִנֵּן מִמְּצָרִים תְּקַפָּא וְרוּמָא דִּילָהּ
 יִיכְלוּן בְּגִי יִשְׂרָאֵל נְכִסֵּי עַמְּמִיָּא סְנֵאִיהוֹן וּבְכֻזַּת
 מִלְכִּיהוֹן יִתְפַּנְקֵן וְאַרְעֵתְהוֹן יַחֲסִנֵּן: ט. כְּרַע
 שְׂכָב כְּאֶרֶי וּכְלָבִיא מִי יִקִּימֵנוּ מִבְּרִכִּיד כְּרוּךְ
 וְאַרְרִיד אֲרוּר: כְּרַע שְׂכָב כְּאֶרֶי וּכְלָבִיא מִי
 יִקִּימֵנוּ מִבְּרִכִּיד כְּרוּךְ וְאַרְרִיד אֲרוּר: יגוּת יִשְׂרִי
 כְּתִקּוּף כְּאַרְיָא וּכְלִיתָא לִית דִּיקִימָנָה בְּרִיכָךְ יְהוֹן
 בְּרִיכִין וְלִיטִיד יְהוֹן לִיטִין: י. וַיַּחֲרֹאף בָּלָק
 אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת־כְּפּוֹו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
 בִּלְעָם לָקֵב אֵיבִי קְרֹאתִיד וְהִנֵּה בְּרִכָּתְךָ כְּרוּךְ זֶה
 שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים: וַיַּחֲרֹאף בָּלָק אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק
 אֶת־כְּפּוֹו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם לָקֵב אֵיבִי
 קְרֹאתִיד וְהִנֵּה בְּרִכָּתְךָ כְּרוּךְ זֶה שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים:
 וַתִּקּוּף רַגְזָא דְבָלָק בְּבִלְעָם וַשְׁקַפְּנִין לִידוּהִי
 וְאָמַר בָּלָק לְבִלְעָם לְמִילַט סְנֵאִי קְרִיתִךְ וְהָא
 בְּרַכָּא מִבְּרַכַּת לְהוֹן דְּנָן תִּלַּת זְמַנִּין: יא. וַעֲתָה
 בְּרַח־לָךְ אֶל־מְקוֹמְךָ אֲמִרְתִּי כְּכַדְךָ וְהִנֵּה
 מְנַעַךְ יְהוָה מִכְּבוֹד: וַעֲתָה בְּרַח־לָךְ אֶל־מְקוֹמְךָ
 אֲמִרְתִּי כְּכַדְךָ וְהִנֵּה מְנַעַךְ יְהוָה מִכְּבוֹד:
 וַכַּעַן זִיל לָךְ לְאַתְרָךְ אֲמִרְתִּי יִקְרָא אֲקִרְנָךְ וְהָא
 מְנַעַךְ יֵי מִן יִקְר: יב. וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק
 הֲלֹא גַם אֶל־מְלֹאכִיד אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבְרַתִּי
 לֹא־אָמַר: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל־
 מְלֹאכִיד אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבְרַתִּי לֹא־אָמַר: וְאָמַר

וְהָיָה יִרְשָׁה שְׁעִיר אֵיבָיו וְיִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה חֵיל:
וְהָיָה אָדָם יִרְשָׁה וְהָיָה יִרְשָׁה שְׁעִיר אֵיבָיו
וְיִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה חֵיל: וְהָיָה אָדָם יִרְמָא וְהָיָה יִרְמָא
שְׁעִיר לְבַעְלֵי דְבָבוּהִי וְיִשְׂרָאֵל יַצְלַח בְּנִכְסֵין:
י. וְיִרְדּוּ מִיַּעֲקֹב וְהָאֲבִיד שְׂרִיד מַעִיר: וְיִרְדּוּ
מִיַּעֲקֹב וְהָאֲבִיד שְׂרִיד מַעִיר: וְיִחְיוּ חַד מִדְּבִית
יַעֲקֹב וְיִבְדּוּ מִשְׁזֹב מִקְרִית עֲמֻמָּא: כ. וְיִרְא
אֶת־עַמְלֹק וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֹאשִׁית גֹּוִים
עַמְלֹק וְאַחֲרִיתוֹ עַדִּי אֲבֹד: וְיִרְא אֶת־עַמְלֹק וַיִּשְׂא
מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֹאשִׁית גֹּוִים עַמְלֹק וְאַחֲרִיתוֹ עַדִּי
אֲבֹד: וְחָזָא יֵת עַמְלֹקָא וְנִטְל מִתְּלָה וְאָמַר רִישׁ
קִרְבָּא דְיִשְׂרָאֵל הָוָה עַמְלֹקָא וְסוּפָה לְעֻלְמָא
יִבְדּוּ: כא. וְיִרְא אֶת־הַקִּינִי וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר
אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְדִּי: וְיִרְא אֶת־הַקִּינִי
וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשִׁים בְּסַלַע
קִנְדִּי: וְחָזָא יֵת שְׁלֻמָּא וְנִטְל מִתְּלָה וְאָמַר תְּקִיף
בֵּית מוֹתְכֹךְ וְשׁוּי בְּכֹרֶךְ תְּקִיף מְדוּרְךָ: כב. כִּי
אִם־יִהְיֶה לְבָעֵר קִין עַד־מָה אֲשׁוּר תִּשְׁבֶּךְ: כִּי
אִם־יִהְיֶה לְבָעֵר קִין עַד־מָה אֲשׁוּר תִּשְׁבֶּךְ: אָרִי
אִם יְהִי לְשַׁעָּה שְׁלֻמָּא עַד מָה אֲתוּרָא
יִשְׁבֶּכֶךְ: כג. וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֹי מִי יִחְיֶה
מִשְׁמֹי אֵל: וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֹי מִי יִחְיֶה
מִשְׁמֹי אֵל: וְנִטְל מִתְּלָה וְאָמַר וִי לְחִיבָא דְחִחוֹן
כִּד יַעֲבֹד אֱלֹהָא יֵת אֵלִין: כד. וְצִים מִיָּד בְּתִים
וְעֵנֹי אֲשׁוּר וְעֵנֹי־עֵבֶר וְגַם־הוּא עַדִּי אֲבֹד: וְצִים
מִיָּד בְּתִים וְעֵנֹי אֲשׁוּר וְעֵנֹי־עֵבֶר וְגַם־הוּא עַדִּי
אֲבֹד: וְסִיעֵן יַצְטַרְחֵן מְרוּמָאִי וַיַּעֲנֹן לְאֶתוֹר
וַיִּשְׁתַּעֲבֹדוּן לְעֵבֶר פֶּרֶת וְאָף אֲנִין לְעֻלְמָא יִבְדּוּן:
כה. וַיָּקָם בְּלָעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לְמִקְמוֹ וְגַם־בְּלָק
הָלַךְ לְדִרְבּוֹ: וַיָּקָם בְּלָעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לְמִקְמוֹ
וְגַם־בְּלָק הָלַךְ לְדִרְבּוֹ: וַיָּקָם בְּלָעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
לְאֶתְרָה וְאָף בְּלָק אֵזֹל לְאַרְחָה: פ. א. וַיָּשָׁב
יִשְׂרָאֵל בְּשָׁטִים וַיַּחַל הָעָם לְזִנוֹת אֶל־בָּנוֹת
מוֹאָב: וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁטִים וַיַּחַל הָעָם לְזִנוֹת

בְּלָעָם לְבָלֵק הָלָא אָף לְאִזְגִּידֵךְ דִּי שְׁלַחַת לְזוֹתִי
מִלְלִית לְמִימַר: י. אִם־יִתְּנִי לִי בְּלָק מְלֵא בֵּיתוֹ
כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוֹכַל לְעֵבֶר אֶת־פִּי יִהְיֶה
לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלְּפִי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יִהְיֶה
אִתּוֹ אֲדַבֵּר: אִם־יִתְּנִי לִי בְּלָק מְלֵא בֵּיתוֹ כֶּסֶף
וְזָהָב לֹא אוֹכַל לְעֵבֶר אֶת־פִּי יִהְיֶה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה
אוֹ רָעָה מִלְּפִי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יִהְיֶה אִתּוֹ אֲדַבֵּר: אִם
יִתֵּן לִי בְּלָק מְלֵי בֵּיתָה כֶּסֶף וְזָהָב לִית לִי רִשׁוֹ
לְמַעַבְר עַל גְּזֹרֶת מִימְרָא דִּי לְמַעַבְד טַבְתָּא אוֹ
בִישְׁתָּא מְרַעוּתִי דִּימְלַל יִי יֵתָה אַמְלַל:
שְׁבִיעִי י. וְעֵתָה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אִיעֲצֹךְ
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים:
וְעֵתָה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אִיעֲצֹךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים: וְכַעַן הָא אֲנִי
אֵזֹל לְעַמִּי אֵיתָא אֲמַלְכִּינֵךְ מָה דְתַעֲבֹד וְאַחֲרֵי לָךְ
מָה דִיעֲבֹד עֲמָא דְהִדִּין לְעַמְּךָ בְּסוּף יוֹמָא:
טו. וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בְּלָעָם בְּנוֹ בְּעוֹר
וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתָּם הָעִין: וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם
בְּלָעָם בְּנוֹ בְּעוֹר וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתָּם הָעִין: וְנִטְל
מִתְּלָה וְאָמַר אֲמַר בְּלָעָם בְּרָה בְּעוֹר וְאָמַר גִּבֹּרָא
דְשִׁפִּיר חֲזִי: טז. נָאִם שְׁמַע אֲמִרְיָאֵל וַיִּדַּע
דַּעַת עֲלִיּוֹן מַחְזָה שְׁדִי יַחְזָה נָפֹל וְגִלּוּי עֵינָיִם:
נָאִם שְׁמַע אֲמִרְיָאֵל וַיִּדַּע דַּעַת עֲלִיּוֹן מַחְזָה שְׁדִי
יַחְזָה נָפֹל וְגִלּוּי עֵינָיִם: אֲמַר דְשָׁמַע מִימַר מִן
קִדָּם אֵל וַיִּדַּע מַדַּע מִן קִדָּם עֲלָאָה חֲזוֹ מִן קִדָּם
שְׁדִי חֲזִי שְׁכִיב וּמַתְגַּלִּי לָהּ: יז. אֲרָאֲנוּ וְלֹא
עָתָה אֲשׁוּרֵנוּ וְלֹא קְרוֹב דְרִיךְ בּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב וְקָם
שְׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֲנִן פֶּאֶתִי מוֹאָב וְקִרְקֶר
כָּל־בְּנֵי־שֵׁת: אֲרָאֲנוּ וְלֹא עָתָה אֲשׁוּרֵנוּ וְלֹא קְרוֹב
דְרִיךְ בּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב וְקָם שְׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֲנִן
פֶּאֶתִי מוֹאָב וְקִרְקֶר כָּל־בְּנֵי־שֵׁת: חֲזִיתָה וְלֹא כַעַן
סְכִיתָה וְלֹא אִיתוּהִי קָרִיב כִּד יָקוּם מִלְּפָא מִיַּעֲקֹב
וַיִּתְרַבָּא מִשִּׁחָא מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּקְטוּל רַבְרָבִי מוֹאָב
וַיִּשְׁלוּט בְּכָל בְּנֵי אֲנָשָׁא: יח. וְהָיָה אָדָם יִרְשָׁה

כָּא וַיִּקְרַב אֶל־אֲחִיו אֶת־הַמְדִּינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל־עֶדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהָא גִבְרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶתָּא וַקְרַב לְוֹת אַחֻזֵּי יֵת מְדִינִיתָא לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנֹנִן בְּכֹן בְּתַרְע מִשְׁכַּן זְמָנָא:

מפסיר ו. וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: וְחִזָּא פִּינְחָס בֶּר אֱלֶעָזָר בֶּר אֶהֱרֹן כְּהֵנָּא וְקָם מִגֹּז כְּנִשְׁתָּא וְנָסִיב רֶמְחָא בְּיָדָהּ: ח. וַיָּבֹא אַחֵר אִישִׁי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֶּהֶל וַיִּדְקֹר אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאִשָּׁה אֶל־קִבְתָּהּ וְתַעֲצֹר הַמִּגֹּפֶה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא אַחֵר אִישִׁי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֶּהֶל וַיִּדְקֹר אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאִשָּׁה אֶל־קִבְתָּהּ וְתַעֲצֹר הַמִּגֹּפֶה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְעַל כֵּן גִּבְרָא בֶר יִשְׂרָאֵל לְקִבְתָּא וּבִזְע יֵת תְּרוּיָהוֹן יֵת גִּבְרָא בֶר יִשְׂרָאֵל וְיֵת אֶתְתָּא לְמַעָּה וְאֶתְכְּלֵי מוֹתָנָא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ט. וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּגֹּפֶה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֲלָף: וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּגֹּפֶה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֲלָף: וְהוּו דְּמִיתוּ כְּמוֹתָנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבָּעָא אֲלָפִין: וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּגֹּפֶה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֲלָף: פ פ פ

ק"ד פסוקים, מנ"ח סימן.

אֶל־בְּנוֹת מוֹאָב: וַיִּתֵּב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּין וְשָׂרֵי עֲמָא לְמִטְעֵי בְּתַר בְּנֵת מוֹאָב: ז. וְתַקְרָאן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן: וְתַקְרָאן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן: וַקְרָא לְעֲמָא לְדִבְחֵי טַעוֹתָהוֹן וְאֶכֶל עֲמָא וְסִגִּידוֹ לְטַעוֹתָהוֹן: ח. וַיִּצְמֹד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר וַיַּחֲרִיף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּצְמֹד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר וַיַּחֲרִיף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל: וְאֶתְחַבֵּר יִשְׂרָאֵל לְבַעֲלָא פְעוֹר וַתִּקַּף רְגָזָא דִּי בְּיִשְׂרָאֵל: ה. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח אֶת־כָּל־רֹאשֵׁי הָעָם וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לַיהוָה נִגְדַּר הַשֹּׁמֵשׁ וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף־יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח אֶת־כָּל־רֹאשֵׁי הָעָם וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לַיהוָה נִגְדַּר הַשֹּׁמֵשׁ וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף־יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה דַּבֵּר יֵת כָּל רִישֵׁי עֲמָא וְדוֹן וְקִטּוֹל דְּחִיב קִטּוֹל קָדָם יְיָ לְקַבֵּל שְׁמַשׁ וַיִּתּוֹב תְּקוּף רְגָזָא דִּי מִיִּשְׂרָאֵל: ה. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שַׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרִגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שַׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרִגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְדִינֵי יִשְׂרָאֵל קִטּוּלוֹ גִבְר גִּבְרוּהִי דְּאֶתְחַבְרוּ לְבַעֲלָא פְעוֹר: ו. וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּא וַיִּקְרַב אֶל־אֲחִיו אֶת־הַמְדִּינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל־עֶדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

הפטרה לפרשת בלק לקריאה בציבור ולשמו"ת בתרי עשר במיכה פרק ה

ה. וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּמֹל מֵאֵת יְהוָה כְּרִבִּיּוֹם עַל־יַעֲשֹׁב אֲשֶׁר לֹא־יִקְוָה לְאִישׁ וְלֹא יִיחַל לִבְנֵי אָדָם: וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב בְּגוֹזִים בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּאִרְיָה בְּכַהֲמוֹת יָעַר כְּכַפִּיר בְּעֶדְרֵי־צֹאן אֲשֶׁר אִם־עֶבֶר וְרָמָם וְטָרָף וְאִין מִצִּיל: ח. תָּרַם יִדְךָ עַל־צִירֶיךָ וְכָל־אֲיִבֶיךָ יִפְּרֹתוּ: ט. וְהָיָה כִּי־וְהָיָה נָאִם־יְהוָה וְהַכְרַתִּי סוּסֶיךָ מִקִּרְבְּךָ וְהַאֲבִדְתִּי מִרְכָּבְתֶּיךָ: י. וְהַכְרַתִּי עָרֵי אֲרָצְךָ וְהִרְסֵתִי כָּל־מִבְצָרֶיךָ: יא. וְהַכְרַתִּי כְּשָׁפִים מִיָּדְךָ וּמַעֲוֹנָנִים לֹא יִהְיוּ־לְךָ: יב. וְהַכְרַתִּי פְסִילֶיךָ וּמִצְבֹּתֶיךָ מִקִּרְבְּךָ וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: יג. וְנִתְּשֵׁתִי אֲשִׁירֶיךָ מִקִּרְבְּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי

עָרִיד: ה' וְעָשִׂיתִי בְּאֵף וּבַחֲמָה נָקָם אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ: ו' א' שָׁמְעוּ־נָא אֶת אֲשֶׁר־יְהוָה אָמַר קוֹם רִיב אֶת־הַהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַנִּבְכָּעוֹת קוֹלָךְ: ב' שָׁמְעוּ הָרִים אֶת־רִיב יְהוָה וְהָאֲתָנִים מִסְּדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לִיהוָה עִם־עַמּוֹ וְעַם־יִשְׂרָאֵל יִתּוֹפֹחַ: ג' עַמִּי מִה־עָשִׂיתִי לָךְ וּמִה הִלַּאתִיךָ עֲנֵה בִּי: ד' כִּי הִעֲלֵיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבְּרִית עֲבָדִים פָּדִיתִיךָ וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמִרְיָם: ה' עַמִּי זָכַר־נָא מִה־יַּעֲזֹב בְּלֶל מִלֶּךְ מוֹאָב וּמִה־עֲנָה אֹתוֹ בְּלָעַם בֶּן־בְּעֹר מִן־הַשָּׂטִיִּם עַד־הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צַדִּיקוֹת יְהוָה: ו' בְּמַה אֶקְדֶּם יְהוָה אִפְּךָ לְאֱלֹהֵי מְרוֹם הָאֶקְדַּמְנוּ בְּעוֹלוֹת בַּעַגְלִים בְּנֵי שָׁנָה: ז' הִירָצָה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְכּוֹת נַחֲלֵי־שָׁמֶן הָאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי פָרִי כַמָּנִי חֲמַאת נִפְשֵׁי: ח' הִגִּיד לָךְ אֲדָם מִה־טוֹב וּמִה־יְהוָה דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם־עֲשֹׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצָּנֵעַ לֵבָת עַם־אֱלֹהֶיךָ:

המשך מעמוד 21 <<<

של הפסוק.

מנחה מתפללים בשעה מאוחרת מהרגיל, קרוב יותר לשקיעה²⁶.

לפני תפילת מנחה נותנים לצדקה ("אגרא דתעניתא"), ויש נוהגים לתת את סכום הארוחות שהיו אוכלים אילו לא הייתה תענית²⁷. בכלל, ביום התענית מרבים בנתינת צדקה²⁸.

אחרי "אשרי" אומרים חצי קדיש, וקוראים בתורה כמו בשחרית. העולה שלישי הוא המפטיר, ואחרי הקריאה לא אומרים חצי קדיש אלא קוראים את ההפטרה וברכותיה. מיד לאחר סיום ברכות ההפטרה החזן מתחיל לומר חצי קדיש, ותוך כדי כך אומרים "יהללו" ומחזירים את ספר התורה לארון הקודש, ומתפללים שמונה עשרה.

בברכת "שומע תפילה" אומרים את תפילת "עננו". מי ששכח ונזכר אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "שומע תפילה", יאמר "עננו" (בלי חתימת הברכה) לפני "יהיו לרצון" האחרון

בסיום שמונה עשרה.

במקומות שנוהגים בהם שהכוהנים עולים לדוכן לברך בכל יום, נוהגים כך גם בתפילה זו [ויש להקפיד שהכוהנים יעלו לברך רק אם זה בתוך חצי שעה שלפני השקיעה]²⁹, ואם הכוהנים אינם מברכים - החזן אומר את ברכת כוהנים.

הרבי חידש את המנהג העתיק (שמקורו במשנה) לומר "דברי כיבושין" אחרי תפילת מנחה בתענית ציבור, ועורר שיאמרו לפחות כמה מילים או מזמור תהלים שמעוררים לתשובה³⁰.

במקומות שהצום קשה ומכביד על הציבור, ניתן להקדים ולהתפלל תפילת ערבית לפני צאת הכוכבים³¹. ובמקרה כזה יש לזכור לומר קריאת שמע לאחר מכן.

29. כף-החיים סי' קכט ס"ק ז, ע"פ הב"ח. וראה לוח דבר בעתו - צום גדליה, 'ילקוט-יוסף - מועדים' עמ' 550 וש"נ. ונטעי-גבריאל הל' בין-המצרים פי"ג ס"ו וש"נ.

30. לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 352, וש"נ.

31. ע"פ המטה-אפרים סי' תרב סכ"ט.

26. שו"ע אדה"ז סי' קכ"ט ס"א. ספר-המנהגים עמ' 48 הערה 20.

27. מטה משה סי' תש"ה. א"ר סי' תקס"ו ס"ק ב. הובא ב'התוועדיות' תשמ"ט ח"ב עמ' 460, ובהערה 35 שם.

28. רמב"ם הל' מתנות עניים פי"ה ד"ד. טוש"ע יו"ד סי' רמט ס"ג.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', י"ג בתמוז	4.23	3.18	4.50	5.55	9.15	12.47	13.22	1946.0	20.13
ז', י"ד בתמוז	4.24	3.20	4.50	5.56	9.16	12.47	13.22	1945.5	20.12
ח', ט"ו בתמוז	4.25	3.21	4.51	5.56	9.16	12.47	13.22	1945.0	20.12
ט', ט"ז בתמוז	4.26	3.22	4.52	5.57	9.16	12.47	13.22	1944.4	20.11
י', י"ח בתמוז	4.27	3.23	4.53	5.58	9.17	12.47	13.22	1943.8	20.11
יא', י"ח בתמוז	4.28	3.24	4.53	5.58	9.17	12.47	13.22	1943.2	20.10
יב', י"ט בתמוז	4.29	3.26	4.54	5.59	9.17	12.47	13.22	1942.6	20.09
יג', כ' בתמוז	4.29	3.27	4.55	5.59	9.18	12.47	13.22	1942.0	20.09

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

י"ג בתמוז ה'תשפ"ד – כ' בתמוז ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ג בתמוז	הלכות נזירות פרק ו-ח.	הל' כלי המקדש והעובדים בו פרק ו.	מל"ת רה. רז. רח. רז.
ז'	י"ד בתמוז	פרק ט-י. הלכות ערכין וחרמין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע צב. קיד.
א'	ט"ו בתמוז	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קטו. קטז. קיז.
ב'	ט"ז בתמוז	פרק ה-ז.	פרק ט.	מ"ע קמה. מל"ת קי.
ג'	י"ח בתמוז	פרק ח. תהי ידך וגו'. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלכות כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מל"ת קיא. רטו.
ד'	י"ח בתמוז	פרק ג-ה.	הל' ביאת המקדש.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רטז.
ה'	י"ט בתמוז	פרק ו-ח.	פרק ב.	מל"ת ריז. ריח.
ו'	כ' בתמוז	פרק ט-י. הלכות מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מל"ת מב. מ"ע קכ. מל"ת רי.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בלק	19:04	20:24	19:26	20:27	19:17	20:28	19:24	20:25
פנחס	19:00	20:20	19:22	20:22	19:13	20:23	19:20	20:20

לזכות אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחינו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,

בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**